

รายงานการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อ
การนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก
ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning
The Development of Learning Achievement on Product Design for
Import – Export in Course of Import – Export
with Active Learning Model

สุชีรา ธนาวุฒิ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปีงบประมาณ 2562
มีนาคม 2563

๕๗

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายงานการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก
ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก
ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning
The Development of Learning Achievement on Product Design for
Import – Export in Course of Import – Export
with Active Learning Model.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชีรา ธนาวุฒิ
หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ
คณะวิทยาการจัดการ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปีงบประมาณ 2562

มีนาคม 2563

“ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา”

ชื่อวิจัย	การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
ชื่อ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชีรา ธนาวุฒิ
หน่วยงาน	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปีที่ทำวิจัยเสร็จ	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ประชากรในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ จำนวนทั้งสิ้น 127 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Population Sampling) โดยใช้นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก จำนวน 2 หมู่เรียน ทั้งสิ้น 47 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลโดยแบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอนโดยใช้แบบวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งเป็นแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว และการทดสอบหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษามีเพิ่มขึ้นและสามารถตรวจสอบได้ด้วยแบบประเมิน การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบปากเปล่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) มีผลการเรียนสูงขึ้น ทำให้พฤติกรรมเรียนของนักศึกษาในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก เป็นไปตามวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา กล่าวคือ เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนมากกว่าร้อยละ 70

คำสำคัญ : พัฒนา ผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ

Research Title	The Development of Learning Achievement on Product Design for Import-Export in Course of Import – Export Management with Active Learning Model.
Research Institute	Assist. Prof.Sucheera Thanavut Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
Year	2020

Abstract

This research has purpose to develop learning achievement in product design for Import – Export in the course of Import – Export Management with Active Learning. The population in this research is student of the Bachelor of Business Administration. Logistics Management Program total of 127 students were selected by population sampling. Students in the Bachelor of Business Administration. The second year of Logistics Management Program, The sampling have 47 students . Data were collected by the learning behavior test of learners. The student satisfaction assessment the researcher conducted the experiment using the teaching model by using the experimental research. Which is the only group of research plans and post-test. The satisfactions used for data analysis are frequency, percentage, mean, and standard deviation, The results of the research showed that knowledge development student understanding has increased and can be checked using the assessment. Observation, Interview, Oral examination the sampling of students who received learning and teaching by using Active Learning had higher academic achievement. Resulting in the learning behavior of students in the course of Import - Export Management subject to the objectives and the learning achievement of the students, that is to say, at the end of the teaching and learning process, most students have more than 70%.

Keyword : Development Learning Achievement Active Learning Model

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และคณะวิทยาการ
จัดการ ประจำปีงบประมาณ 2562 งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก
ดร.พวงพรภัสสร วิริยะ รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นที่ปรึกษางานวิจัย และให้คำแนะนำตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้สละทั้งแรงกาย แรงใจ ให้ผลงานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบ
ความกตัญญูทเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
นั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็น
ประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

สุชีรา ธนาวุฒิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
ความสำคัญของการวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
คำถามการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทฤษฎีการวิจัยในชั้นเรียน	11
ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน	14
ข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน	14
รูปแบบและประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน	15
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	16
การเรียนรู้เชิงรุก	17
ความหมายของแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทบาทของครูกับการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning	24
รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning	25
วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning	29
ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
แบบแผนการวิจัย	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการศึกษา	42
ผลการศึกษา	42
แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน	43
สรุปสิ่งที่นักศึกษาได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ในรูปแบบ Active Learning	
ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก	51
ข้อเสนอแนะ	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
สรุปผลการวิจัย	53
อภิปรายผล	55
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	57
ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน	57
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	57

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม
ภาคผนวก

หน้า

58

62

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
ภาพที่ 2	ลักษณะของการเรียนรู้แบบ Active Learning	8 23

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4-1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา	42
ตารางที่ 4-2 แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอนด้าน Active Learning	43
ตารางที่ 4-3 สรุปการตั้งเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning	45
ตารางที่ 4-4 สรุปความคาดหวังในการเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก	46
ตารางที่ 4-5 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษารายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก	47
ตารางที่ 4-6 ผลสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนจากการเรียนการสอนรูปแบบ Active Learning	48
ตารางที่ 4-7 แบบประเมินความเข้าใจของผู้เรียนต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่าง Active Learning	49
ตารางที่ 4-8 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning	50

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา และการที่องค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมาย ส่งผลให้ผู้เรียนต้องมีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาความรู้ตลอดเวลา เพราะการเรียนรู้จากภายในห้องเรียนอย่างเดียวนั้น ไม่สามารถจะพัฒนาผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในห้องเรียนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน จากอดีตที่ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด เปลี่ยนมาเป็นผู้สอนคือ ผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้ให้ผู้เรียน อันจะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ด้วยความเข้าใจ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ , 2545 , ทิศนา แคมณี , 2548 , บัณฑิต ทิพากร , 2550)

เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นการพัฒนาคนในทุกด้าน ทำให้ผู้รับการศึกษาเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข นอกจากนั้น ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้คือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ นับว่าเป็นนโยบายการศึกษาที่ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลและเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

นอกจากการเรียนที่มีการจัดให้ตรงตามรูปแบบนโยบายของประเทศแล้ว การสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพ สอดคล้องตามนโยบายด้านการศึกษาก็นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ภารกิจในสถาบันอุดมศึกษาเป็นภารกิจที่ช่วยให้เกิดการผลิตนักศึกษาให้มีความรู้ทักษะ ความสามารถตามความต้องการของสังคม สิ่งที่สำคัญคือการปฏิบัติตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ปัจจุบันระบบการศึกษาของประเทศไทยถูกจัดว่าอยู่ในขั้นวิกฤตและจำเป็นต้องได้รับการปฏิรู้อย่างเร่งด่วน เหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยประสบความล้มเหลวอย่างชัดเจนคือ จำนวนการว่างงานของบัณฑิตจบใหม่ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตั้งแต่ปี 2557 (เนตรปรียา มุสิกไชย ชุมไชโย , 2561) สาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไทยตกงาน เนื่องจาก การขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเอง การที่บัณฑิตมีความรู้เพียงอย่างเดียว นั้นยังไม่เพียงพอต่อการที่ บัณฑิตจบออกไปแล้วจะมีความพร้อมต่อการทำงาน เหตุผลคือความรู้ที่เรียนมากับการทำงานเป็นคน ละส่วน ถ้าผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในการเรียนรู้ เมื่อไปทำงานที่ไหนก็สามารถเริ่มต้นเรียนรู้ งานใหม่ได้ อย่างไรก็ตามเยาวชนยุคใหม่ขาดทักษะในด้านการเรียนรู้ จึงเรียนรู้งานใหม่ได้น้อยมาก ซึ่ง การเรียนรู้ของเยาวชนไทยมีความแตกต่างไปจากประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียนอย่าง ประเทศ สิงคโปร์ หลายประเทศได้มีการจัดอันดับคุณภาพการศึกษานานาชาติและการันตีให้สาธารณรัฐ สิงคโปร์เป็นที่ 1 ด้านคุณภาพการศึกษาในอาเซียน (กองส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ, 2557) สิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งระบบ การศึกษาของสิงคโปร์เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก ว่าเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วสามารถหางานทำ ตรงตามสาขาที่ผู้เรียนได้เรียนมา นับว่าเป็นการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อทราบว่าประเทศต้องพัฒนาไปในทิศทางใด รัฐบาลสิงคโปร์ก็มุ่งผลลัพธ์ ไปยังด้านการศึกษา และเน้นจิตสำนึก ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ทางด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่า “Thinking School, Learning Nation” ซึ่งหมายถึงการที่สิงคโปร์ต้องการพุ่มพักเยาวชนให้มี เจตนาธรรมที่จะคิดในวิถีใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาใหม่ ๆ และสร้างโอกาสในอนาคตด้วยปรัชญาทาง การศึกษา สร้างแรงจูงใจ การใฝ่รู้ ด้วยตัวของผู้เรียน มากกว่าคุณค่าของปริญญา อีกทั้งยังทุ่ม ทรัพยากรด้านเงินทุนทางการศึกษาให้กับสังคมทุกชนชั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง "ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการนอกการศึกษา ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาด ใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิล บริษัทไมโครซอฟท์ บริษัทวอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และ สำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆว่า เครือข่าย P21 หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไป ดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 สามารถสรุปทักษะสำคัญได้ว่า ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4Cซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C (Critical Thinking - การคิดวิเคราะห์, Communication- การ สื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativity-ความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงทักษะชีวิตและ อาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้น คือเซอร์เคน โรบินสัน นักการศึกษาระดับโลก โดยได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดการศึกษาระบบโรงงาน มาเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์และเข้ากับบริบทของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงแนวคิดด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Changing Education Paradigms) โดย เซอร์เคน โรบินสัน กรอบแนวคิดข้างต้นเองก็เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่ในประเทศไทยและท่านที่ริเริ่มและมีบทบาทสำคัญในการผลักดันได้แก่ ศ.นพ. วิจารณ์ พานิช โดยท่านได้เขียนลงบล็อก <http://www.gotoknow.org> อยู่เป็นประจำ รวมถึงได้เขียนหนังสือออกมาชื่อว่า วิธีสร้างการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2557)

สำหรับในประเทศไทย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558, หน้า 67) ได้กำหนดให้หลักสูตรเน้นการพัฒนา นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ (1) กลุ่มวิชาหลัก (core subjects) (2) กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) (3) กลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) และ (4) กลุ่มทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information, media and technology skills) โดยทักษะสำคัญที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก คือ 1) กลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ (1) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) (2) นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (innovation and creativity) (3) การสื่อสารและความร่วมมือกัน (communication and collaboration) 2) กลุ่มทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information, media and technology skills) ประกอบด้วย การรู้สารสนเทศ (information literacy) การรู้สื่อ (media literacy) และ การรู้ ICT (ICT literacy) 3) กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) ประกอบด้วยความสามารถ ในการปรับตัวและยืดหยุ่น (adaptability and flexibility) ความคิดริเริ่มและการเรียนรู้ได้ด้วย ตนเอง (initiative and self-direction) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (social and cross-cultural interaction) ความรับผิดชอบและความสามารถผลิตผลงาน (accountability and productivity) ความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม (leadership and social responsibility) การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ไพฑูรย์ สีนสารัตน์ (2557, หน้า 12 - 18) เห็นว่า ผู้สอนมีความจำเป็นต้องรู้จักผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาก่อน ทั้งการทำความเข้าใจ ถึงวัยของผู้เรียน พื้นฐานทางสังคม ความสามารถทางพุทธิปัญญา ทักษะคิด และบรรยากาศการเรียนรู้ กล่าวคือ ในส่วนของวัยของผู้เรียนนั้น ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจว่า ในช่วง 4 ปีนี้ นั้นผู้เรียนจะเริ่มจากวัยที่พร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ จนถึงวัยที่มีความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ ซึ่งผู้สอนจะต้อง ตระหนักว่าเรากำลังจะสร้างและพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ของสังคม สำหรับพื้นฐานทางสังคมและ

เศรษฐกิจของผู้เรียน ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและ เศรษฐกิจดีกว่า ประชาชนทั่วไป ซึ่งผู้สอนควรหาวิธีการที่จะสนองความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งสอดแทรกสร้างเสริมสิ่งที่ผู้เรียนควรคิด เช่น ความเข้าใจในชีวิตและความเป็นอยู่ประเด็นสุดท้ายคือบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจว่า การเรียนรู้ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้ที่รู้ด้วยตนเอง เห็นเอง พบเอง และเปลี่ยน ประสบการณ์และพฤติกรรมด้วยตนเอง ถ้าการเรียนรู้ไม่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเองแล้ว การเรียนรู้ นั้นก็จะไม่ใช่การเรียนรู้ที่ยั่งยืน ดังนั้น ผู้สอนจึงทำหน้าที่เป็นแต่เพียงผู้ช่วยเหลือจัดสภาพการณ์ และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระ มีการเรียนรู้ด้วยตัวเองและมีเป้าหมายของการเรียนและ ความตั้งใจที่ชัดเจน โดยผู้สอน จะต้องเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำ ชี้แนะ กระตุ้นเตือนให้นักศึกษา เห็นความสำคัญ เห็นคุณค่าและเห็นความหมายของสิ่งที่จะเรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555, หน้า 15) ที่ได้กล่าวว่า ในการจัดการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้อง “ก้าวข้ามสาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ที่ครูสอนไม่ได้ นักเรียนต้องเรียนเอง ซึ่งครูจะต้องไม่สอน แต่ต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจ และสมองของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้ มีความสนุกกับการเรียนรู้ และอยากเรียนรู้ ต่อไปตลอดชีวิต

จากสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงไป การเรียนการสอนในรูปแบบการบรรยาย (Lecture) เพียงอย่างเดียวจึงไม่เหมาะกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกขณะทำให้เกิดกรณีศึกษาเพิ่มมากขึ้น รายละเอียด การค้นพบปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา มีรูปแบบหลากหลายมากขึ้น ขณะที่องค์ความรู้เดิมก็ยังคงมีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องศึกษาต่อไป การที่ผู้สอนใช้การสอนแบบบรรยายไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาในทุกประเด็นได้อย่างครบถ้วน ถึงแม้ว่าจะเลือกบรรยายในประเด็นสำคัญก็ตาม และอีกประการหนึ่งคือรูปแบบการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ในปัจจุบันมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคคลอื่น ๆ จากแผนกต่าง ๆ ในทางกลับกันการเรียนการสอนในชั้นเรียนของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการแข่งขัน (Competitive) มากกว่าการเรียนในลักษณะการพึ่งพาอาศัย หรือการร่วมมือกัน (Collaborative) (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์, 2558) การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเข้ามามีบทบาททางด้านการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แนวความคิดการจัดการศึกษานี้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่หลากหลาย มีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้เรียน รูปแบบดังกล่าวทำให้ผู้เรียนทราบแนวคิดของแต่ละรายวิชา หากแต่ผู้เรียนยังไม่มี ความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชานั้นๆ ว่าต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร ดังนั้น การเรียนการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว จึงไม่เหมาะสมอีกต่อไป

ปัจจุบันนี้ เรื่องของ Active Learning นับเป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในการศึกษาช่วงศตวรรษที่ 21 นี้ ด้วยเพราะเป็นแนวจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และตอบสนองต่อการพัฒนาของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยความหมายของ Active Learning (การเรียนรู้เชิงรุก) นั้น หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้ด้วยความหมาย โดยผ่านการกระทำและร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งเกิดขึ้นจากสมมติฐาน 2 ประการ อันได้แก่ 1. การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ 2. แต่ละคนมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง แปลตามตัวก็คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง " ความรู้ " ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น 1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) 2. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) 3. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) 4. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) 5. การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) 6. การเรียนรู้การบริการ (Service Learning) 7. การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) 8. การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning) อย่างไรก็ตาม รูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง และสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการนำเข้า-ส่งออก เป็นวิชาในหมวดวิชาเอกบังคับของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายข้อปฏิบัติ ระเบียบวิธีการปฏิบัติ เอกสารเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออก มีความหลากหลายของเนื้อหา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบกระบวนการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่เกี่ยวกับทฤษฎี เนื้อหาด้วยการบรรยาย และมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมถึงการทำกิจกรรมกลุ่ม และแบ่งกลุ่มให้นักศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อจัดทำรายงาน และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ผู้สอนได้ศึกษา

รูปแบบวิธีการสอนหลากหลายวิธี และการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้นำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก ผู้สอนมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะด้านการศึกษา ค้นคว้า การหาข้อมูล และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชามากขึ้น จึงได้นำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เข้ามาทดลองใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก

ความสำคัญของการวิจัย

เพื่อทราบว่ารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน สร้างความใส่ใจในการเรียน ความเข้าใจในเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อผลการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก ตลอดจนเพื่อทราบว่า การเรียนการสอนในรูปแบบใดที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก (Import – Export) ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก (Import – Export) ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กับเกณฑ์ร้อยละ 65
3. เพื่อศึกษาความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คำถามการวิจัย

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning : AL) เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning : AL) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน เรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก มากกว่าร้อยละ 65 หรือไม่

3. นักศึกษามีความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning : AL) ในระดับใด

กรอบแนวคิดการวิจัย

Sutherland & Bonwell (1996) การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน และมีการควบคุมตัวเอง อยู่ในระดับสูง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุม กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ลักษณะการสอนตรงกันข้ามกับการสอนแบบบรรยาย และประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิด ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกสนานขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน เพิ่มขึ้น และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการร่วม แรงร่วมใจ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

คณะแพทยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2559 : 2) ได้กล่าวว่า Active learning เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทมาก และสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ การรวบรวมข้อมูลและสรุปความเห็น โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน และเชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning นั้นผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีสอนได้หลากหลายรูปแบบ เช่น Cooperative/Collaborative learning, Discovery learning, Experiential learning, Problem-Based learning, Inquiry-Based learning, Project- Based learning (วิจารณ์ พานิช, 2556; Settle, 2011)

ซึ่ง Active learning จะให้ความสำคัญต่อลักษณะของกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรม มีทักษะทั้งในเชิงความคิด และเทคนิควิธีที่จะใช้ปฏิบัติงานและแก้ปัญหาในชีวิตจริง ผู้เรียนสามารถพูดคุยและเขียนสื่อสารในสิ่งที่เรียน วิจารณ์โต้แย้งระหว่างเพื่อน และอาจารย์ผู้สอนได้ ผู้เรียนยังสามารถจัดระบบการคิด และสร้างวินัยต่อกระบวนการแก้ปัญหารับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นมีทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง (Constructivism)

กระบวนการเรียนรู้ Active Learning

1. การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70
2. การนำเสนองานทางวิชาการ เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติ ในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึงร้อยละ 90 ลักษณะของ Active Learning (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553)

ตัวแปรอิสระ

<p>รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง 2. การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง 3. การเรียนผ่านกรณีศึกษา 4. การฝึกปฏิบัติจริง 5. การนำเสนอผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

ตัวแปรตาม

<ol style="list-style-type: none"> 1. พฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษา 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า - ส่งออก 3. ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
--

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 (ภาคปกติ) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 (ภาคปกติ) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ที่ลงทะเบียนในรายวิชาการจัดการนำเข้า - ส่งออก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 หมู่เรียน ทั้งสิ้นจำนวน 47 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ประกอบด้วย 1) การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง 2) การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง 3) การฝึกปฏิบัติจริง

4) การนำเสนองานผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) พฤติกรรมทางการเรียนของนักศึกษา 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า – ส่งออก 3) ความเข้าใจของนักศึกษาที่มีต่อ รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

4. เนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการสอน ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก ดังนี้ 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก 2. การส่งออก 3. การชำระค่าสินค้านำเข้า 4. เอกสารเพื่อการนำเข้า ส่งออก 5. พิธีการศุลกากร 6. มาตรการด้านภาษีอากรการนำเข้า ส่งออก 7. เงื่อนไขทางการค้า 8. ระบบขนส่งและตู้สินค้าคอนเทนเนอร์ 9. การสำรวจตลาดต่างประเทศเพื่อการส่งออก 10. ผู้ให้บริการธุรกิจนำเข้า ส่งออก ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีพ.ศ. 2560 กลุ่มวิชาเอกบังคับ

5. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางการเรียน เช่น ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ในการเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก

2. ผู้เรียนมีผลการเรียนในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก หลังการนำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning : AL) มากกว่าร้อยละ 65

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning : AL) หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง " ความรู้ " ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการฝึกทักษะด้านต่าง ๆ จำแนกเป็น

กระบวนการคิดขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, และการวิเคราะห์ปัญหา

กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า

2. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการแสดงออกมาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยวัดจากแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. **พฤติกรรมการเรียนรู้** หมายถึง พฤติกรรมมีส่วนร่วมในห้องเรียนของผู้เรียน เช่น การแสดงความคิดเห็น การอธิบาย การตอบคำถาม การซักถาม การนำเสนอข้อคิดเห็น และการอภิปรายร่วมกัน

4. **พฤติกรรมทางการเรียน** หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน อันประกอบด้วย ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะนิสัยต่าง ๆ จำแนกได้เป็น พฤติกรรมทางการเรียน พฤติกรรมด้านจิตพิสัย และพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมด้านการศึกษา	พฤติกรรมด้านจิตพิสัย	พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย
1.ความรู้	1.การรับรู้	1.การเลียนแบบ
2.ความเข้าใจ	2.การตอบสนอง	2.การทำตามแบบ
3.การนำไปใช้	3.การเกิดค่านิยม	3.การหาความถูกต้อง
4.การวิเคราะห์	4.การจัดระบบคุณค่า	4.การทำอย่างต่อเนื่อง
5.การสังเคราะห์	5.การสร้างนิสัย	5.การทำแบบธรรมชาติ
6.การประเมิน		

5. **ความเข้าใจ** หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความเรื่องราว และเหตุการณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อ การนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการ วิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีการวิจัยในชั้นเรียน
2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัย (Research) เป็นคำที่มีความหมายได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการ วิจัย นักวิจัยส่วนใหญ่มักให้ความหมายของการวิจัยไม่ตรงกัน แต่มีความสอดคล้องกันในวิธีการหรือ กระบวนการ ขั้นตอนการวิจัย

รัตนา ศรีเหรียญ (2554) ได้สรุปความหมายของการวิจัยจากนักวิจัยไว้ดังนี้ เครือวัลย์ ลี้มปิยะศรีสกุล (2530) ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการแสวงหา ความจริง หรือการพิสูจน์ความจริงเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยกระบวนการที่ใช้ เพื่อการแสวงหาความจริง มีลักษณะดังนี้ (1) เป็นการแสวงหาหรือพิสูจน์ความจริงที่เป็นข้อเท็จจริง (2) ต้องเป็นการกระทำที่มีความมุ่งหมายอย่างแน่นอน ดังนั้น การค้นพบความจริงโดยบังเอิญจึงไม่ เป็นการวิจัย (3) ต้องดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอนตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2549) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย คือ กระบวนการ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ทางธรรมชาติตามสมมติฐานที่นิรนัยจากทฤษฎีโดยใช้ ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่มีระบบ มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการควบคุมและมีการดำเนินการ อย่างเป็นขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เพื่อนำไปสู่คำตอบของปัญหาการวิจัย และผลการวิจัยที่ได้เป็นความรู้ใหม่หรือเป็นผลของการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ และสังคมต่อไป

กล่าวโดยสรุป การวิจัย (Research) หมายถึง กระบวนการในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อค้นหา ความรู้ ความจริง (Reliable Knowledge) เพื่อนำเอาความรู้ และความจริงที่ได้มาช่วยในการ แก้ปัญหา หรือตัดสินใจในระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) อาจใช้คำว่า การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research : CR) ได้ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้นิยาม ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังต่อไปนี้

วาโร เฟ็งสวัสต์ (2546) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่ ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการ แก้ปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตน

สุวิมล ว่องวานิช (2544) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนใน ชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อันผู้เรียนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการ วิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ใน ชีวิตประจำวันของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อันผู้สอนและผู้เรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2555) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหา ความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อการ พัฒนาการเรียนรู้อันนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การ พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนของครู ลักษณะของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือ เป็นการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง โดยมีครูเป็นผู้ผลิตงานวิจัย และผู้บริโภค ผลการวิจัย หรืออีกนัยหนึ่งคือ ครูเป็นนักวิจัยในชั้นเรียน ครูนักวิจัยจะตั้งคำถามที่มีความหมายใน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และวางแผนการปฏิบัติงานและการวิจัย หลังจากนั้นครูจะ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กับการเก็บข้อมูลตามระบบที่ได้วางแผนการวิจัยไว้ นำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลการวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน แล้วจะพัฒนาข้อความรู้ที่ได้นั้นต่อไปให้มีความถูกต้องเป็นสากล และเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนมากยิ่งขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

โดยทั่วไปแล้วประชากรเป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียนจะถูกจำกัดเป็นกลุ่มนักเรียนใน ความรับผิดชอบของครูนักวิจัยเท่านั้น และข้อความรู้ที่ได้มักจะมีเฉพาะ คือ จะเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและผลการพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนของครูนักวิจัยเป็นสำคัญ

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2555) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นจะช่วยให้ครูมีวิถีชีวิต ของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะ

มองเห็นทางเลือกต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น และจะตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการคิดใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงาน และครูจะสามารถบอกได้ว่างานการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้นได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างดี เพราะการทำงาน และผลของการทำงานนั้นล้วนมีความหมาย และคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียน ผลจากการทำวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปิติสุขในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของครู เป็นที่คาดหวังว่าเมื่อครูผู้สอนได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษ และวิชาชีพครู อย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

- (1) นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- (2) วงวิชาการการศึกษาจะมีข้อความรู้และ/หรือนวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครู และเพื่อครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก
- (3) วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครู จะพัฒนาไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Professional Teacher) มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้หรือผู้เรียนในศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวาง และลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์แห่งการสอน เป็นครูที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ หลายบริบท หรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือครูปรมาจารย์ (Master Teacher) หากปริมาณครูนักวิจัยมีจำนวนมากขึ้น จะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความสำคัญสรุปได้ดังนี้ (1) เป็นเครื่องมือสำคัญของครูในการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความรู้อย่างกว้างขวาง และลุ่มลึก ทำงานอย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ (2) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดนิ่ง เกิดนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทันที่ (3) เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะจรรโลงวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะผลจากการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการทำงานของครูได้อย่างเป็นรูปธรรม นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการและเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมทั้งครูและนักเรียน

กล่าวโดยสรุป การทำวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญของการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน คือ ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง การนำแนวทางการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติสูงสุดนั้น ครูหรือนักวิจัยต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตอบประเด็นคำถามสำคัญที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นให้ได้ จะทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544) กล่าวว่า อย่างน้อยที่สุดการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้
4. ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโยมีผลการวิจัยรองรับ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อจำกัดของการวิจัยในชั้นเรียน

ประวิตร เอรารวรรณ (2545) กล่าวว่า การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่ควรคำนึงถึง ได้แก่

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่เกิดขึ้นจากความรู้พื้นฐานการวิจัยของครูที่ไม่ได้ศึกษาหรือฝึกฝนมาโดยตรง หรือข้อจำกัดด้านหลักสูตรหรือวิธีสอนที่กำหนดกรอบการทำงานให้ครูได้ปฏิบัติตาม
2. การทำวิจัยในชั้นเรียนต้องอาศัยเวลาในการรอให้เห็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติ และเรียนรู้ตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ
3. ครูต้องเชื่อมั่นและทุ่มเทที่จะเรียนรู้ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนาตนเองของ

ครู ขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนและการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

4. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่จำกัดขอบเขตของการศึกษาในกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนในความรับผิดชอบของครูในบริบทหรือสถานการณ์ในชั้นเรียน เพราะนำไปใช้ปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็นสากลต่อไป

รูปแบบและประเภทของวิจัยในชั้นเรียน

นพเก้า ณ พัทลุง (2550) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือ CAR สามารถแบ่งตามลักษณะของข้อมูลการวิจัย ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งวัดและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล แบ่งการวิจัยที่ไม่ใช่ทดลอง และการวิจัยเชิงทดลอง ดังนี้

1.การวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง (Non-experimental Research) จำแนกออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 การวิจัยที่การศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว (Ex-post Facto Research) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นั้น มีลักษณะการวิจัยเชิงทดลอง เพียงแต่ไม่ต้องควบคุมตัวแปรอิสระที่เกิดขึ้น

1.2 การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ (Core-relational Research) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป โดยวัดสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอดีต

1.3 การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องหรือลักษณะต่าง ๆ จากกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา โดยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เจตคติ หรือบุคลิกภาพของกลุ่มเป้าหมาย

2.การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) หมายถึง การวิจัยที่จัดกระทำโดยการสร้างเงื่อนไข หรือสถานการณ์ที่จะทดลอง และควบคุมตัวแปรต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง หรืออาจเรียกว่าเป็นการศึกษาตัวแปรต้น และตัวแปรตาม มีหลายลักษณะ เช่น Pre-experimental Research แบบ One-shot Case, แบบ One-group Pre-Post Design หรือการวิจัยแบบ Quasi Experimental Research ซึ่งรูปแบบเหล่านี้ ผู้วิจัยสามารถศึกษารายละเอียดจากตำราวิจัยทางการศึกษาซึ่งมีอยู่ทั่วไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจากมุมมองของมนุษย์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะของการบรรยาย การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีหลายประเภท แต่ที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาเชิงลึกของหน่วยหรือกลุ่มเดียว องค์การเดียว โปรแกรมเดียว ซึ่งการศึกษารายกรณีมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับบุคคล (Collecting of the Necessary Data) ซึ่งจะช่วยให้อุ้ร้จักนักเรียนที่ถูกทำการศึกษา ตลอดจนช่วยทราบภาวะความเป็นไปในปัจจุบันของนักเรียนนั้นอีกด้วย

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำเอาข้อมูลที่ด้รวบรวมเอาไว้มารวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ และจำแนกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะดวกในการตีความหมาย

3. ขั้นตอนการวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่สองเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาเป็นพื้นฐานการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงขั้นต่อไป

3. ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) คือ การศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นที่เพิ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ ฯลฯ แล้วนำข้อเท็จจริงที่ค้นพบมาสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้านเกิดเป็นภาพรวมทางบุคลิกลของบุคคลนั้น

4. ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อผู้ศึกษารายกรณีแน่ใจว่าการตรวจวินิจฉัยปัญหาของตนถูกต้องแล้วก็ควรคิดหามาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาช่วยเหลือแนะแนวทางนักเรียนในการแก้ปัญห

5. ติดตามผล (Follow-up) เพื่อให้ทราบว่าการศึกษากรณีประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และต้องให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมต่อไปหรือไม่

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นิธิดา ทองใส (2553) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การตรวจสอบดูว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้แล้วเพียงใด ทั้งนี้ยกเว้นทางด้านอารมณ์ สังคมและการปรับตัว นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการประเมินผลความสำเร็จต่าง ๆ ทั้งที่เป็น การวัดโดยใช้แบบทดสอบ แบบให้ปฏิบัติการ และแบบที่ไม่ใช่แบบทดสอบอีกด้วย

อารีย์ วชิรวารการ (2542) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียน การสอน การฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ แต่คนส่วนมากเข้าใจว่าผลสัมฤทธิ์เกิดขึ้นจากการเรียน การสอน ภายในโรงเรียน และมุ่งในด้าน

ความรู้ ความสามารถ ทางสมองเท่านั้น ในทางปฏิบัติความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรม ก็เป็นผลจากการฝึกสอนและอบรม ซึ่งก็นับเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย ทั้งนี้ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสมองและสติปัญญาของผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนไปแล้วโดยเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ

3. การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ความหมายของแนวทางการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning)

Sutherland & Bonwell (1996) การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน และมีการควบคุมตัวเอง อยู่ในระดับสูง ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุม กระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ลักษณะการสอนตรงกันข้ามกับการสอนแบบบรรยาย และประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิด ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกสนานขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียน เพิ่มขึ้น และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการร่วม แร่งร่วมใจ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน

บุหงา วัฒนะ (2546) การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความหมาย โดยการ ร่วมมือระหว่างนักเรียนด้วยกัน ในกรณีนี้ ผู้สอนต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะ ทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการพูด การ เขียน หรือการอภิปรายกับเพื่อนๆ

แพทยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2559 : 2) กล่าวว่า Active learning เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทมาก และสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ การรวบรวมข้อมูลและสรุปความเห็น โดยใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของตน และเชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่จากการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning นั้นผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีสอนได้หลากหลายรูปแบบ เช่น Cooperative/Collaborative learning, Discovery learning, Experiential learning, Problem-Based learning, Inquiry-Based learning, Project- Based learning (วิจารณ์ พานิช, 2556; Settle, 2011)

ซึ่ง Active learning จะให้ความสำคัญต่อลักษณะของกิจกรรมในกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรม มีทักษะทั้งในเชิงความคิด และเทคนิควิธีที่จะใช้ปฏิบัติงานและแก้ปัญหาในชีวิตจริง ผู้เรียนสามารถพูดคุยและเขียนสื่อสารในสิ่งที่เรียน วิเคราะห์โต้แย้งระหว่างเพื่อน และอาจารย์ผู้สอนได้ ผู้เรียนยังสามารถจัดระบบการคิด และสร้างวินัยต่อกระบวนการแก้ปัญหารับมือต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยหลายอย่าง เช่น การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ และการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) โดยการสร้างความรู้ด้วยตนเองนั้นมีทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ได้แก่

วิกิออสกี (Vygotsky) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซียที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาในสมัยเดียวกับเพียเจต์ (Piaget) ผลงานของเขาเป็นที่ยอมรับกันในประเทศรัสเซีย และเริ่มเผยแพร่สู่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศต่างๆในยุโรป เมื่อได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. 1962 โคซูลิน (Kozulin) ได้แปลและปรับปรุงหนังสือของวิกิออสกีอีกครั้งหนึ่ง เป็นผลทำให้ผู้นิยมนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541: 61)

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเพียเจต์และวิกิออสกีเป็นรากฐานที่สำคัญของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เพียเจต์อธิบายว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของบุคคลมีการปรับตัวผ่านทางกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (assimilation) และกระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) พัฒนาการเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรับและซึมซับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่เข้าไปสัมพันธ์กับความรู้หรือโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หากไม่สามารถสัมพันธ์กันได้ จะไม่เกิดภาวะสมดุลขึ้น (disequilibrium) บุคคลจะพยายามปรับให้อยู่ในสภาวะสมดุล (equilibrium) โดยใช้กระบวนการปรับโครงสร้างทางปัญญา (accommodation) เพียเจต์เชื่อว่า (Piaget, 1972: 1-12) คนทุกคนจะมีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาไปตามลำดับขั้น จากการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความคิดเชิงตรรกะและคณิตศาสตร์ (logico-mathematical experience) รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (social transmission) วุฒิภาวะ (maturity) และกระบวนการพัฒนาความสมดุล (equilibrium) ของบุคคลนั้น เขาอธิบายว่า มนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งนอกจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติแล้วยังมีสิ่งแวดล้อมทางสังคมซึ่งก็คือวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมสร้างขึ้น ดังนั้นสถาบันสังคมต่างๆเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้น ภาษายังเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดและการพัฒนาเชาว์ปัญญาขั้นสูงพัฒนาการทางภาษาและทางความคิดของเด็กเริ่มต้นด้วยการพัฒนาที่แยกจากกัน แต่เมื่ออายุมากขึ้น พัฒนาการทั้ง 2 ด้านจะเป็นไปร่วมกัน

เพียเจต์ และวิกทอทสกี นับว่าเป็นนักทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพุทธินิยม (Constructivism) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับ “cognition” หรือกระบวนการรู้คิด หรือกระบวนการทางปัญญา นักคิดคนสำคัญในกลุ่มนี้คือ อุลริค ไนส์เซอร์ (Ulrich Neisser) ได้ให้คำนิยามของคำนี้ไว้ว่า “เป็นกระบวนการรู้คิดของสมองในการปรับ เปลี่ยน ลด ตัด ทอน ขยาย จัดเก็บ และใช้ข้อมูลต่างๆที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส ซึ่งอาจจะเกิดหรือไม่เกิดจากการกระตุ้นของสิ่งเร้าภายนอกก็ได้ ดังนั้น การรู้สึกรับรู้ การจินตนาการ การระลึกได้ การจำ การคงอยู่ การแก้ปัญหา การคิดและอื่นๆ อีกมากมาย จึงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรู้คิดนี้” (Neisser อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2541: 208-209)

เพื่อให้เข้าใจแนวคิดของทฤษฎีการสร้างความรู้ได้ง่ายขึ้น จะขอเปรียบเทียบกับแนวคิดของทฤษฎีกลุ่มปรนัยนิยม (Objectivism) ซึ่งมีความเห็นว่า โลกนี้มีความรู้ ความจริง ซึ่งเป็นแก่นแท้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลง การศึกษาคือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ความจริงเหล่านี้ ดังนั้นครูจึงต้องพยายามถ่ายทอดความรู้ และความจริงนี้ให้ผู้เรียน และผู้เรียนจะสามารถรับสิ่งที่ครูถ่ายทอดได้อย่างเข้าใจตามที่ครูต้องการ แต่นักทฤษฎีกลุ่มสร้างความรู้ มีความเห็นว่า (Duffy and Jonassen, 1992: 3-4) แม้โลกนี้จะมีอยู่จริง และสิ่งต่างๆมีอยู่ในโลกจริง แต่ความหมายของสิ่งเหล่านั้น มิได้มีอยู่ในตัวของมัน สิ่งต่างๆมีความหมายขึ้นมาจากความคิดของคนที่รับรู้สิ่งนั้น และแต่ละคนจะให้ความหมายแก่สิ่งเดียวกัน แตกต่างกันไปอย่างหลากหลาย ดังนั้นสิ่งต่างๆในโลกจึงไม่มีความหมายที่ถูกต้องหรือเป็นจริงที่สุด แต่ขึ้นกับการให้ความหมายของคนในโลก คนแต่ละคนเกิดความคิดจากประสบการณ์ ดังนั้นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในประสบการณ์นั้น ก็ย่อมเป็นส่วนหนึ่งของความคิดนั้น หรือเป็นความหมายส่วนหนึ่งของความคิดนั้น หรือเป็นความหมายส่วนหนึ่งของความคิดนั้น ด้วยเหตุนี้วิกทอทสกี (Vygotsky, 1978: 84-91) จึงเน้นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล และการที่เด็กมีศักยภาพจะไปถึงได้ วิกทอทสกี ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “zone of proximal development” ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการจัดการเรียนการสอน

วิกทอทสกีอธิบายว่า ปกติเมื่อมีการวัดพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเด็ก เรามักจะใช้แบบทดสอบมาตรฐานในการวัด เพื่อดูว่าเด็กอยู่ในระดับใด โดยดูว่าสิ่งที่เด็กทำได้นั้นเป็นสิ่งที่เด็กในระดับอายุใดโดยทั่วไปสามารถทำได้ ดังนั้นการวัดผล จึงเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่เด็กทำได้อยู่แล้วคือเป็นระดับพัฒนาการที่เด็กบรรลุหรือไปถึงแล้ว ดังนั้นข้อปฏิบัติที่ทำกันอยู่ก็คือ การสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการของเด็ก จึงเท่ากับเป็นการตอกย้ำให้เด็กอยู่ในระดับพัฒนาการเดิม ไม่ได้ช่วยให้เด็กพัฒนาขึ้น วิกทอทสกีอธิบายว่า เด็กทุกคนมีระดับพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาที่ตนเป็นอยู่ และมีระดับพัฒนาการที่ตนมีศักยภาพจะไปให้ถึงช่วงห่างระดับที่เด็กเป็นอยู่ในปัจจุบันกับระดับที่เด็กจะมีศักยภาพจะเจริญเติบโตได้นี้เองเรียกว่า “zone of proximal development” หรือ “zone of proximal growth” ซึ่งช่วงห่างนี้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล แนวคิดนี้ส่งผลให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลง แนวคิดเกี่ยวกับการสอน ซึ่งเคยมีลักษณะเป็นเส้นตรง (linear) หรืออยู่ในแนวเดียวกัน เปลี่ยนแปลงไปเป็นอยู่ในลักษณะที่เหลื่อมกัน โดยการสอนจะต้องนำหน้าระดับพัฒนาการเสมอ ดังคำกล่าวของวิกอทสกีที่ว่า

“...the development processes do not coincide with learning process. Rather the developmental process lags behind the learning processes.” (Vygotsky, 1978: 90)

ดังนั้น เด็กที่มีระดับพัฒนาการทางสมองเท่ากับเด็กอายุ 8 ขวบ จะสามารถทำงานกับเด็กอายุ 8 ขวบ โดยทั่วไปทำได้ เมื่อให้งานของเด็กอายุ 9 ขวบ เด็กคนหนึ่งทำไม่ได้แต่เมื่อได้รับการชี้แนะหรือสาธิตให้ดูเด็กจะทำได้ แสดงให้เห็นว่า เด็กคนนี้มีวุฒิภาวะที่จะไปถึงระดับที่ตนเองมีศักยภาพจะพัฒนาไปให้ถึง ต่อไปเด็กคนนี้ก็พัฒนาไปถึงขั้นทำสิ่งนั้นได้เองโดยไม่มี การชี้แนะหรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ในขณะที่เดียวกัน อาจมีเด็กอีกคนหนึ่งซึ่งอยู่ในระดับพัฒนาการทางสมองเท่ากัน คือ 8 ขวบ เมื่อให้ทำงานของเด็ก 9 ขวบ เด็กทำไม่ได้แม้จะได้รับการชี้แนะ หรือสาธิตให้ดูซ้ำแล้วซ้ำอีก ก็ไม่สามารถทำได้แสดงให้เห็นช่องว่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นอยู่กับที่ระดับที่ต้องการไปให้ถึง ยิ่งห่างหรือกว้างมาก เด็กยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ หรือยังไม่พร้อมที่จะทำสิ่งนั้น จำเป็นต้องรอให้เด็กมีวุฒิภาวะสูงขึ้น หรือลดลงตามระดับพัฒนาการให้ต่ำลง จากแนวคิดดังกล่าว วิกอทสกี (Vygotsky, 1978: 90-91) จึงมีความเชื่อว่า การให้ช่วยเหลือชี้แนะแก่เด็ก ซึ่งอยู่ในลักษณะของ “assisted learning” หรือ “scaffolding” เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ นักจิตวิทยา กลุ่มนี้เน้นให้ความสำคัญของบริบทที่แท้จริง (authentic context) เพราะการสร้าง ความหมายใดๆ มักเป็นการสร้างบนฐานของบริบทใดบริบทหนึ่ง จะกระทำโดยขาดบริบทนั้นไม่ได้ ดังนั้น การเรียนรู้จึงจำเป็นต้องดำเนินการอยู่ในบริบทใดบริบทหนึ่ง และกิจกรรมและงานทั้งหลายที่ใช้ในการเรียนรู้ก็จำเป็นต้องเป็นสิ่งจริง (authentic activities/tasks)

โจแนสเซน (Jonassen, 1992: 138-139) กล่าวย้าว่า ทฤษฎีการสร้างความรู้จะให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ รวมทั้งโครงสร้างทางปัญญาและความเชื่อที่ใช้ในการแปลความหมายเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ เขาเชื่อว่าคนทุกคนมีโลกของตัวเอง ซึ่งเป็นโลกที่สร้างขึ้นด้วยความคิดของตน และคงไม่มีใครกล่าวได้ว่าโลกไหนจะเป็นจริงไปกว่ากัน เพราะโลกของใครก็คงเป็นจริงสำหรับคนนั้น ดังนั้น โลกนี้จึงไม่มีความจริงเดียวที่ดีที่สุด ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้ถือว่าสมองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่เราสามารถใช้ในการแปลความหมายของปรากฏการณ์ เหตุการณ์ และสิ่งต่างๆ ในโลกนี้ ซึ่งอาจแปลความหมายดังกล่าว เป็นเรื่องที่เป็นส่วนตัว (personal) และเป็นเรื่องเฉพาะตัว (individualistic) เพราะการแปลความหมายของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับ การรับรู้ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความสนใจ และ ภูมิหลังของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน (Jonassen, 1992: 139) สรุปได้ว่า การเรียนรู้ตาม

ทฤษฎีการสร้างความรู้เป็นกระบวนการใน “acting on” ไม่ใช่ “acting in” กล่าวคือเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำกับข้อมูล ไม่ใช่เพียงรับข้อมูลเข้ามา (Fosnot, 1992: 171) และนอกจากกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในสมอง (internal mental interaction) แล้วยังเป็นกระบวนการทางสังคมอีกด้วย การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งทางด้านสติปัญญาและสังคมควบคู่กันไป

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สร้างองค์ความรู้ จัดระบบการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดกระบวนการคิดในระดับสูง การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้อภิปรายความรู้ และมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่การเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าเนื้อหาของรายวิชา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ และเข้าใจในเชิงลึก และทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์จากสิ่งที่เรียน

ไพศาล เครือแสง (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก หรือ Active Learning เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ในระดับลึก ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เดิมที่มีสามารถประเมิน ต่อเติม และสร้างแนวคิดของตนเอง ซึ่งเรียกว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้น อาจมีความแตกต่างจากวิธีการเรียนรู้ในระดับผิวเผิน เน้นการรับข้อมูล และจดจำข้อมูลเท่านั้น ผู้เรียนลักษณะนี้จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้วิธีการเรียน (Learning how to learn) เป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น และมีทักษะที่สามารถเลือกรับข้อมูล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก เป็นกระบวนการนำระบบมาพัฒนาการสอน ทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนเชิงรุกเป็นการสอนที่มีองค์ประกอบเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ระเบียบ นับตั้งแต่ข้อมูลสู่การสอน ผลการสอน และการวิเคราะห์ผล เพื่อย้อนกลับมาพิจารณาข้อบกพร่อง

การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ หรือ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง แปลตามตัวก็คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า

Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์, และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers and Jones, 1993) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) (Fedler and Brent, 1996)

Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง แปลตามตัวก็คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือ การลงมือทำซึ่ง ” ความรู้ “ ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน, การเขียน, การโต้ตอบ, และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์, การสังเคราะห์, และการประเมินค่า ดังกล่าวนั้นเองหรือพูดให้ง่ายขึ้นมาหน่อยก็คือ หากเปรียบเทียบความรู้เป็น ” กบข้าว ” อย่างหนึ่งแล้ว Active learning ก็คือ ” วิธีการปรุง ” กบข้าวชนิดนั้น ดังนั้นเพื่อให้ได้กับข้าวดังกล่าว เราก็ต้องใช้วิธีการปรุงอันนี้แหละแต่ว่ารสชาติจะออกมาอย่างไรก็ขึ้นกับประสบการณ์ความชำนาญ ของผู้ปรุงนั่นเอง

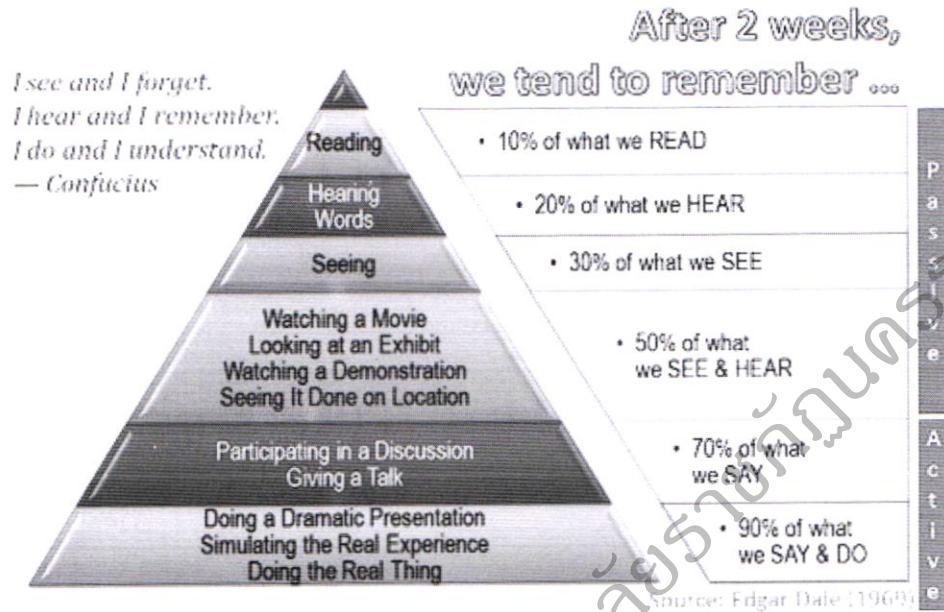
“เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอนและการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงลง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อนๆ”

กระบวนการเรียนรู้ Active Learning ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้ยังคงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning

เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้ Active Learning สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อนผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า ระยะยาวกว่า ซึ่งอธิบายไว้ ดังรูป

The Cone of Learning

sparkinsight.com

ลักษณะของ Active Learning (อ้างอิงจาก ไชยยศ เรื่องสุวรรณ)

จากรูปจะเห็นได้ว่า กรวยแห่งการเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ

กระบวนการเรียนรู้ Passive Learning

1. กระบวนการเรียนรู้โดยการอ่านท่องจำผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10%
2. การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่อาจารย์สอนเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20%
3. หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30%
4. กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษา หรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เป็น 50%

กระบวนการเรียนรู้ Active Learning

1. การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้อย่างมีความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 70

2. การนำเสนองานทางวิชาการ เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติ ในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ ต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90%

นอกจากนี้ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล, ข่าวสาร, สารสนเทศ, และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอด โดยผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง สำหรับความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

บทบาทของครู กับ Active Learning

ณัชชน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
6. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม
7. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น

1. การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
2. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning)
3. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)
4. การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
5. การเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning)
6. การเรียนรู้การบริการ (Service Learning)
7. การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based Learning)
8. การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning)

ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม รูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ มีพื้นฐานมาจากแนวคิดเดียวกัน คือ ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง และสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivist) ด้วยตนเอง

ปัจจุบันนี้ เรื่องของ Active Learning นับเป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในการศึกษาช่วงศตวรรษที่ 21 นี้ ด้วยเพราะเป็นแนวจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และตอบสนองต่อการพัฒนาของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยความหมายของ Active Learning (การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ) นั้น หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยผ่านการกระทำและร่วมมือกันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งเกิดขึ้นจากสมมติฐาน 2 ประการ อันได้แก่

1. การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์
2. แต่ละคนมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ก่อนที่จะเราจะมาเจาะลึกในเรื่องของ Active Learning เราควรจะมาทำความเข้าใจในเรื่องของพีระมิดแห่งการเรียนรู้กันก่อน พีระมิดแห่งการเรียนรู้ คือ การแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์ผ่านวิธีการต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 กระบวนการเรียนรู้แบบ Passive Learning ได้แก่ การเรียนรู้ที่เกิดจากการฟัง การท่องจำ การเห็น การรับชม ตามลำดับซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบ Passive Learning นี้ จะเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านทาง การถ่ายทอดของผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งวิธีการเหล่านี้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ไม่เกิน 50%

ระดับที่ 2 กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้แก่ การพูดคุยแสดงความคิดเห็น และการลงมือปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นั้น จะเน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง จากการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้เรียน โดยมีผู้สอนคอยชี้แนะและให้คำแนะนำ ซึ่งวิธีการเหล่านี้ นับเป็นขั้นที่สูงกว่า Passive Learning ทำให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ถึง 90%

สำหรับลักษณะของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นั้น รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยยศ เรืองสุวรรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ณ ขณะนั้น (ปี 2553) ได้อธิบายถึงลักษณะของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้ว่า

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิด
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล, ข่าวสาร, สารสนเทศ, และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอดความคิดรวบยอด
9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

ซึ่งจากลักษณะโดยทั่วไปของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นี้ เราสามารถนำกระบวนการนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดเรียนการสอนได้ ซึ่งเยาวเรศ ภักดีจิตร (2557) ได้นำเสนอถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning มาประยุกต์ใช้ไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยสถาบันการศึกษามัก

ร่วมมือกับแหล่งงานในชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหากิจกรรม และวิธีการประเมิน

2. การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) การเรียนรู้ด้วยโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จ ลุล่วง ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงการ สิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ด้วย PBL จึงมิใช่แต่ความรู้ (knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) ทักษะชีวิตและประกอบอาชีพ (Life and Career skills) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skills) การออกแบบโครงการที่ดีจะกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (critical thinking & problem solving) ทักษะการสื่อสาร (communicating) และทักษะการสร้างความร่วมมือ (collaboration) ประโยชน์ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการ ทำงานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย

3. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based Learning) ในการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง “Child Centered” การเรียนโดยการปฏิบัติจริง Learning by Doing และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ Doing by Learning จึงถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในการปฏิรูปการศึกษาของไทย การเรียนรู้ชนิดนี้เอง ที่มีผู้ตั้งฉายาว่า “สอนแต่น้อย ให้เรียนมาก Teach less..Learn More” การเรียนแบบ Learning by Doing นั้นใช้ “กิจกรรม Activity” เป็นหลักในการเรียนการสอน โดยการ “ปฏิบัติจริง Doing” ในเนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ คุณครูเป็นพี่เลี้ยงและทรนเนอร์ แต่กิจกรรมที่นำมาใช้นี้ต้องมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เนื้อหานั้น มีจุดมุ่งหมาย สนุก และน่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น คุณครูจึงเป็น “นักออกแบบกิจกรรม Activity Designer” มีอาชีพ ที่สามารถ “มองเห็นภาพกิจกรรม” ได้ทันที

4. การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียน โดยผู้สอนมีส่วนร่วมแต่ก็ทำทนายผู้สอนมากที่สุด กระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ขนาดประมาณ 8 -10 คน โดยมีครูหรือผู้สอนประจำกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน การการเรียนรู้ (facilitator)

5. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิจัย (Research-based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือว่าเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนาระบบการแสวงหาความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

จากวิธีการเรียนรู้ทั้งหมดนี้ จะสังเกตได้ว่า เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำ คิด วิเคราะห์ และร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะของ Active Learning นี้ ถ้าประสบความสำเร็จจะทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนานกว่ากระบวนการเรียนรู้ Passive Learning ซึ่งถ้าผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนไปถึงขั้นนั้นได้ จะเป็นการปฏิวัติการศึกษาของไทยได้อย่างมาก เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นั้น ตัวแปรสำคัญในการเรียนรู้จะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ที่เคยเป็นมาในอดีตที่มุ่งเน้นตัวครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้เพียงอย่างเดียว แต่อย่างไรก็ตาม การจะพัฒนาไปถึงขั้นนั้นได้ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะและความพร้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมในระดับหนึ่ง ซึ่งทักษะพื้นฐานเช่น การอ่าน การเขียน การคิด คำนวณ และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ นับเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมเพื่อที่จะก้าวสู่การเรียนรู้แบบ Active learning ได้โดยสมบูรณ์

บัณฑิต ทิพากร (2550) ได้กล่าวถึง Active Learning ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตหลักการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน Active Learning จึงถือเป็นการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม student engagement, enhance relevance, and improve motivation ของผู้เรียน

หลักสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning คือ การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ด้วยเทคนิคหรือกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning)

จากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหัวข้อการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning สามารถ สรุปประเด็นวิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจโดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติงานก่อน แล้วสอนทฤษฎีเพื่ออธิบายถึงหลักการ

2. ฝึกให้มีการนำเสนอ และการยอมรับแนวคิดจากผู้อื่น
3. การให้ลงมือปฏิบัติงานจริง
4. การแบ่งกลุ่มทำงาน หรือการทำงานเป็นทีม
5. การสอนโดยเน้นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับงานในสายอาชีพ
6. การสร้างแรงจูงใจโดยการกำหนดโจทย์ที่น่าสนใจ
7. การทำงานเป็นทีม
8. การให้นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติงานจากระบบจำลองซึ่งเทียบเท่าระบบจริง
9. การสร้างแรงจูงใจจากตัวอย่างงานที่น่าสนใจ
10. การใช้หลักการ PRE-PRO-POST เป็นแนวทาง ในการสอน

วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มีการจัดการเรียนการสอนด้วย Active Learning ในบางหน่วยการเรียนรู้หรือเฉพาะบท และ จัดการเรียนการสอนด้วย Active Learning ทั้งรายวิชา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning จะนำเอาวิธีการสอนหลากหลายวิธีมาผสมผสาน โดยอาจารย์ผู้สอนจะวางแผนคัดเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติรายวิชา วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะผู้เรียน รวมไปถึงออกแบบสัดส่วนของเทคนิคหลักเทคนิครองในการสอนแต่ละครั้ง ทั้งนี้ได้จัดเป็นกลุ่มวิธีการสอนที่ใช้ ออกเป็น 4กลุ่ม ได้แก่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning), 2 การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning), 3 การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) และ 4 การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning)

รายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มีดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเพื่อนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเชิงนามธรรม เหมาะกับรายวิชาที่เน้นปฏิบัติ หรือเน้นการฝึกทักษะ สามารถใช้จัดการเรียนการสอนได้ทั้งเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล หลักการสอนคือ ผู้สอนวางแผนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จำเป็นต่อการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด อภิปราย สิ่งที่ได้รับจากสถานการณ์ ตัวอย่างเทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ได้แก่ เทคนิคการสาธิต และเทคนิคเน้นการฝึกปฏิบัติ ขั้นตอนดังนี้

1.1) เทคนิคการสอนแบบการสาธิต ผู้สอนวางแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งสัดส่วนเวลาสำหรับการบรรยายเนื้อและการสาธิต พร้อมกับคัดเลือกวิธีการที่จะลงมือปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยถ้าเป็นกิจกรรมกลุ่มจะต้องมีการวางแผนสร้างการทำงานกลุ่ม การ

แบ่งหน้าที่และมีการสลับหมุนเวียนกันทุกครั้ง จากนั้นดำเนินการบรรยายเนื้อหาและสาธิต โดยขณะสาธิตจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม ผู้สอนแนะนำเทคนิคปลีกย่อย จากนั้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและผู้สอนประเมินผู้เรียนโดยการสังเกตพร้อมกับให้คำแนะนำ ในจุดที่บกพร่องเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย สรุปผลสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ

1.2) เทคนิคการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติผู้สอนวางแผนและออกแบบกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะ เช่น การฝึกทักษะทางภาษา โดยจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะข้อ ๆ อาจเป็นในลักษณะใช้โปรแกรมช่วยสอน สำหรับการฝึก โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

2) การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) โดยการสอนแบบโครงงานสามารถจัดเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมเดี่ยวก็ได้ ให้พิจารณาจากความยาก-ง่าย และความเหมาะสมของโจทย์งาน และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนา วางแผนและกำหนดเกณฑ์อย่างกว้างๆ แล้วให้นักศึกษาวางแผนดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษา จากนั้นให้นักศึกษานำเสนอแนวคิด การออกแบบชิ้นงาน พร้อมให้เหตุผลประกอบจากการค้นคว้า ให้ผู้สอนพิจารณาประกอบการอภิปรายในชั้นเรียน จากนั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติทำชิ้นงาน และส่งความคืบหน้าตามกำหนด การประเมินผลจะประเมินตามสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การประเมินกำหนดไว้ล่วงหน้าและแจ้งให้ผู้เรียนทราบก่อนลงมือทำโครงการและมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิร่วมประเมินผล

3) การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการศึกษาค้นคว้าปัญหาที่สมมติขึ้นจากความจริง แล้วผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเสนอวิธีแก้ปัญหาลักษณะของการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเลือกปัญหาที่สอดคล้องกับเนื้อหาการสอนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถาม วิเคราะห์ วางแผน กำหนดวิธีแก้ปัญหาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีบทบาทให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนขณะลงมือแก้ปัญหาสุดท้ายเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการแก้ปัญหาผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปผลการแก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงสิ่งที่ได้จากการลงมือแก้ปัญหา

4) การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นกระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้เทคนิค วิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียน คิดเป็นลำดับขั้นแล้วขยายความคิดต่อเนื่องจากความคิดเดิม พิจารณาแยกแยะอย่างรอบด้าน ด้วยให้เหตุผลและเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มี จนสามารถสร้างสิ่งใหม่หรือตัดสินใจประเมินหาข้อสรุปแล้วนำไปแก้ปัญหาอย่างมีหลักการ โดยการสอนที่เน้นกระบวนการคิดของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีปทุม แบ่งออกเป็นการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด คำนวนและการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีขั้นตอนดังนี้

4.1) การสอนที่เน้นกระบวนการคิดคำนวณ เริ่มจากผู้สอนทบทวนเนื้อหาเดิม โดยแสดงวิธีการคิดคำนวณเป็นลำดับขั้น จากนั้นกำหนดโจทย์ให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์ เป็นลำดับขั้น เน้นการฝึกคำนวณซ้ำกับโจทย์ใหม่ และสุดท้ายผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปขั้นตอนการคิด การประเมินผลการเรียนรู้ประเมินจากขั้นตอนกระบวนการคิดเป็นลำดับขั้นที่นักศึกษาแสดงไว้ในการแก้โจทย์คำนวณ

4.2) การสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เป็นหัวใจสำคัญของการสอนที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยเริ่มจากผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนเกิดคำถามหรือตั้งคำถาม จากนั้นผู้สอนโน้มน้าว สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนขยายความคิดและเชื่อมโยงองค์ความรู้ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปรายในชั้นเรียน โดยผู้สอนมีบทบาทช่วยชี้แนะและสรุปความคิดตามหลักการ สุดท้ายให้ผู้เรียนพัฒนาชิ้นงาน หรือทำแบบฝึกหัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้

บทบาทของอาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้ (ณชนัน แก้วชัยเจริญกิจ, 2550) จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน

1. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
3. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
5. วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม
6. ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

ตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับนักเรียนทุกระดับ ทั้งการเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และการเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ McKinney (2008) ได้เสนอตัวอย่างรูปแบบหรือเทคนิค การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี ได้แก่

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Think-Pair-Share) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดแต่ละคน ประมาณ 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดเป็นกลุ่มๆ ละ 3-6 คน
3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และพิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา
4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล
5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายการกลุ่ม
6. การเรียนรู้แบบโต้วาที (Student debates) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม
7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว
8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดเห็นในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)
9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด
10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน

11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูลสารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่นๆ

12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของกรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่นๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริมา วงษ์สกุลดี , พรรณทิพา พรหมรักษ์ และเวชฤทธิ์ อังกินะภัทรขจร (2558). ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์การเรียนรู้เชิงรุก ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องสถิติ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องสถิติ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริรัชต์ อินสุข, อภิชาติ อัจฉริยศักดิ์ชัย และรณภพ อัมทัต (2559) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกรายวิชาชีวเคมีตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษา แห่งชาติวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาชีวเคมีภาคทฤษฎีของบัณฑิตพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 1 พบว่า ผลการเรียนรู้รายวิชาชีวเคมีตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาพบว่าภาพรวมทั้งหมด 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุมิตา พูลสุขเสริม (2559) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียนอยู่ในระดับมากขึ้น ในด้านการวิเคราะห์ความพึงพอใจ

ของผู้เรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวมทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้และด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ที่พัฒนาขึ้น เรียกว่า POARE Model มีขั้นตอนสำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ อาจารย์เตรียมความพร้อม (P) นักศึกษาทราบทิศทางการเรียน (O) นักศึกษาเรียนรู้โดยปฏิบัติ (A) อาจารย์ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (R) และประเมินผลการเรียนรู้รอบด้าน (E) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (75/75) เมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปทดลองใช้พฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่อาจารย์จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปกติ และนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในภาพรวมอยู่ในระดับดี

จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ (2561) ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลไทรโยค ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะ ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมมากและมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ภายหลังการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิม ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนผ่านรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะ ผู้เรียนมีความพึงพอใจมาก

สิทธิพงษ์ สุพรหม (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับพอใช้ นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ในครั้งนี้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 117 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

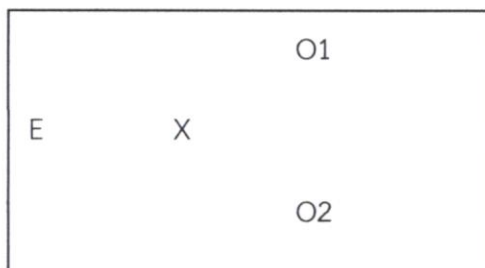
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 หมู่เรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. แบบแผนการวิจัย

2.1 วิธีดำเนินการวิจัย

2.1.1 ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning ที่สร้างขึ้น ไปใช้สอนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก

2.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอน โดยใช้แบบวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) ซึ่งเป็นแบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียว มีการทดสอบหลังเรียน (One Group Posttest Only Design) โดยทดลองกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก จำนวน 66 คน

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental group) เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning

X แทน การจัดการกระทำ (Treatment variable) คือ การจัดการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning

O1 แทน พฤติกรรมทางการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังเรียน

O2 แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

1. ผู้สอนดำเนินการทดลอง โดยในสัปดาห์ที่ 1 ดำเนินการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ แนะนำการเรียน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning

2. ผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning เป็นเวลา 16 สัปดาห์ โดยผู้สอนใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมด้วย

3. ในสัปดาห์สุดท้าย ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและให้นักศึกษาประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และประเมินความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning

5. นำข้อมูลและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด
6. จัดทำเล่มรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning เพื่อเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียน
3. วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียน และใช้สถิติบรรยาย โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือวิจัยในการทดลองรูปแบบ

- 3.1.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ที่พัฒนาขึ้น
- 3.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้
- 3.1.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
- 3.1.4 แบบทดสอบหลังเรียน
- 3.1.5 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- 3.1.6 แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.1.7 แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning

แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน

จากการนำสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ Active Learning มาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนจำนวน 14 ครั้ง ปรากฏผลการจัดการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนการสอน

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการประเมินผล
1	แนะนำรายวิชา	แนะนำผู้สอนและผู้เรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์	แผนบริหารการสอน	สังเกตการณ์.....
2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก	นศ.ค้นคว้าสถิติการนำเข้า ส่งออก สินค้าของประเทศไทย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
3	การส่งออก	บรรยาย / อภิปราย ตั้ง ประเด็นคำถาม	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
4	การชำระค่าสินค้านำเข้า	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
5	เอกสารเพื่อการนำเข้า ส่งออก	บรรยาย / อภิปราย นศ.ค้นคว้าเอกสารเพื่อการ นำเข้า ส่งออก	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
6	พิธีการศุลกากร	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
7	สอบกลางภาค			
8		นศ.เตรียมนำเสนอ กระบวนการนำเข้า ส่งออก		สังเกตการณ์.....
9	มาตรการด้านภาษีอากร การนำเข้า ส่งออก	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
10	เงื่อนไขทางการค้า	นศ.ทำแบบทดสอบเรื่อง เงื่อนไขทางการค้า	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
11	ระบบขนส่งและตู้สินค้า คอนเทนเนอร์	นศ.ทำแบบทดสอบเรื่องตู้ คอนเทนเนอร์	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
12	การสำรวจตลาด ต่างประเทศเพื่อการ ส่งออก	นศ.ค้นคว้าข้อมูลทาง การตลาดของประเทศที่ สนใจจะทำการส่งออก	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการประเมินผล
13	ผู้ให้บริการธุรกิจนำเข้าส่งออก	วิทยากรพิเศษบรรยายเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการณ์.....
14	ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก	นำเสนอผลิตภัณฑ์		
15	ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก	นำเสนอผลิตภัณฑ์		
16	สอบปลายภาค			

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.2.1.1 ชุดกิจกรรม เป็นสื่อสำหรับให้ผู้เรียนได้ใช้ศึกษาและฝึกปฏิบัติ

3.2.1.2 แบบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นเครื่องมือประเมินพฤติกรรม
การเรียนรู้ ในลักษณะของแบบสอบถาม

3.2.1.3 แบบทดสอบสำหรับประเมินความเข้าใจของผู้เรียน

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเทคนิค
การเรียนรู้ Active Learning

3.2.2.2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active
Learning

3.2.2.3 ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการ
เรียนรู้ Active Learning

สำหรับการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ Active Learning มีขั้นตอน
ดังนี้

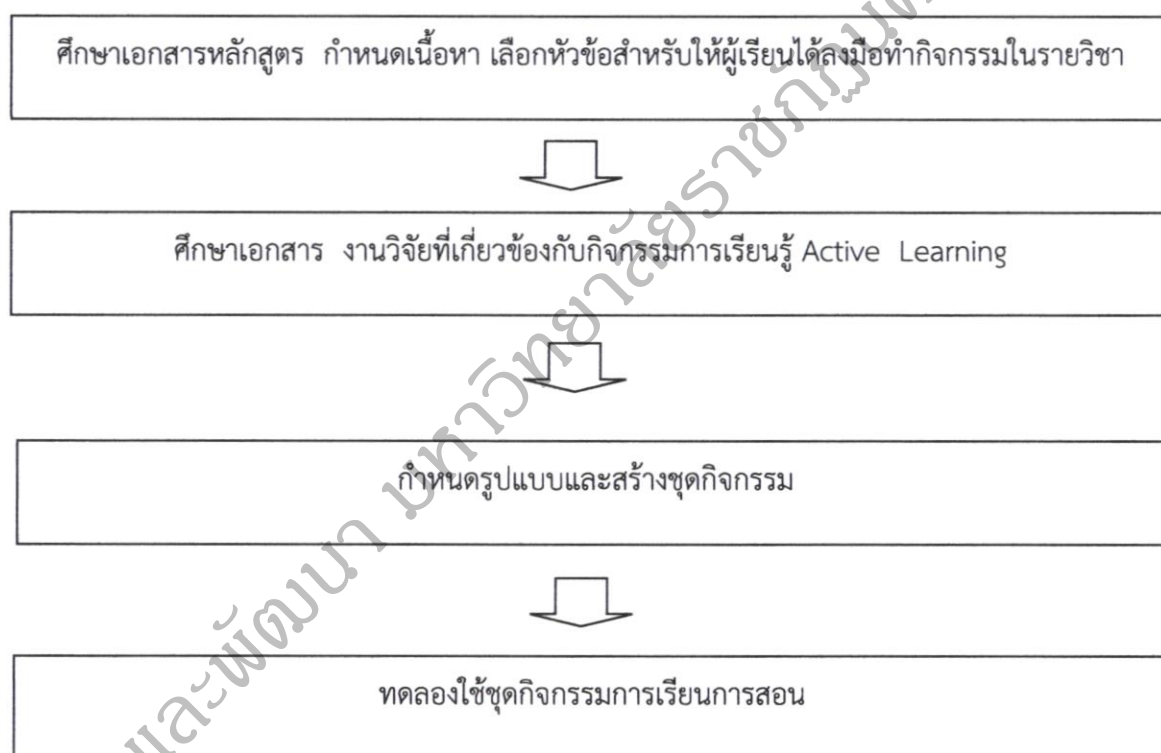
3.2.3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับนักศึกษาหลักสูตร
บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

3.2.3.2 ศึกษาความต้องการของผู้เรียน และบริบทของรายวิชา เพื่อกำหนดหัวข้อ

3.2.3.3 ศึกษาหลักการสร้างชุดกิจกรรมจากเอกสารประกอบการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

3.2.3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสาระการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนรู้ ที่เลือกใช้เพื่อดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning สำหรับนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ชั้นปีที่ 2 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดังรายละเอียดตามภาพ

การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) มีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดแผนจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน
 1. พิจารณาเนื้อหารายวิชาแต่ละบท และจำแนกทักษะการเรียนรู้ในบทเรียน
 2. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จำเป็นในแต่ละบทเรียน
 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดภาคการศึกษา

2. แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
 1. ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้และกำหนดรูปแบบแบบประเมินจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
 3. นำแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้มาใช้ในกลุ่มตัวอย่าง
 4. ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้จากแบบฟอร์มการประเมิน และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน

3. แบบทดสอบ (ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน)
 1. ออกแบบทดสอบให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
 2. ใช้แบบทดสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค โดยเป็นแบบทดสอบที่ใช้ประเมินผลลัพธ์จากการเรียนการสอนในรูปแบบเชิงรุก
 3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบของผู้เรียน โดยเกณฑ์ที่กำหนดไว้ขั้นต่ำ คือ ร้อยละ 65

4. แบบประเมินความเข้าใจของผู้เรียน
 1. ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน
 2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ Active Learning

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยนำผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้วยวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 2 หมู่เรียน จำนวนทั้งสิ้น 47 คน

ผลการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลังการสอนด้วยกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยเครื่องมือและกิจกรรมต่อไปนี้

1. แผนที่ความคิด (Mind Mapping)
2. กรณีศึกษา (Case Study)
3. กิจกรรมตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ระดับผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
A	30	63.83
B+	8	17.02
B	4	8.51
C+	1	2.13
C	0	0
D+	3	6.38
D	1	2.13
รวม	47	100

พบว่า พัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษามีมากขึ้น และสามารถตรวจสอบได้ด้วยแบบประเมิน การสัมภาษณ์ การสอบปากเปล่า ฯลฯ นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีผลการเรียนสูงขึ้น ทำให้พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก เป็นไปตามวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากล่าวคือหลังการสอนผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน ร้อยละ 70 ขึ้นไป

แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก โดยรูปแบบการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จำนวน 14 ครั้ง ซึ่งปรากฏผลการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ Active Learning

สัปดาห์ ที่	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการ ประเมินผล
1	แนะนำรายวิชา	แนะนำผู้สอนและผู้เรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์	แผนบริหารการสอน	สังเกตความสนใจ การให้ ความร่วมมือของผู้เรียนจาก การถาม-ตอบ และแสดง ความคิดเห็น
2	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ การนำเข้า ส่งออก	นศ.ค้นคว้าสถิติการนำเข้า ส่งออก สินค้าของประเทศ ไทย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตการให้ความร่วมมือ ของผู้เรียนจากการค้นคว้า ข้อมูล ทำงานกลุ่ม การ นำเสนอ และตอบคำถาม
3	การส่งออก	บรรยาย / อภิปราย ตั้ง ประเด็นคำถาม	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตพฤติกรรมการเรียน ความตั้งใจ ความใส่ใจ และ ความกระตือรือร้นในการ ซักถาม-ตอบคำถาม
4	การชำระค่าสินค้านำเข้า	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความเข้าใจจากการ ทำแบบฝึกหัด การคำนวณ การชำระค่าสินค้านำเข้า
5	เอกสารเพื่อการนำเข้า ส่งออก	บรรยาย / อภิปราย นศ.ค้นคว้าเอกสารเพื่อการ นำเข้า ส่งออก	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความเข้าใจของ นักศึกษาที่มีต่อเอกสารการ นำเข้า ส่งออก ประเภทต่าง ๆ สามารถอธิบาย ความสำคัญ และประโยชน์ ของเอกสารได้
6	พิธีการศุลกากร	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการ บรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความเข้าใจจากการ นำเสนอพิธีการศุลกากร และการตอบคำถามในชั้น เรียน

ลำดับที่	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและการประเมินผล
7	สอบกลางภาค			
8		นศ.นำเสนอผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก		สังเกตความใส่ใจ ความกระตือรือร้น และความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอ
9	มาตรการด้านภาษีอากร การนำเข้า ส่งออก	บรรยาย / อภิปราย	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความเข้าใจจากการทำแบบฝึกหัดท้ายคาบเรียน และการตอบคำถาม
10	เงื่อนไขทางการค้า	นศ.ทำแบบทดสอบเรื่องเงื่อนไขทางการค้า	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อย และความเข้าใจจากการสอบปากเปล่า
11	ระบบขนส่งและตู้สินค้าคอนเทนเนอร์	นศ.ทำแบบทดสอบเรื่องตู้คอนเทนเนอร์	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความเข้าใจจากคะแนนทดสอบย่อย
12	การสำรวจตลาดต่างประเทศเพื่อการส่งออก	นศ.ค้นคว้าข้อมูลทางการตลาดของประเทศที่สนใจจะทำการส่งออก	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตความใส่ใจจากการค้นคว้าข้อมูล การนำเสนอ และการตอบคำถามในชั้นเรียน
13	ผู้ให้บริการธุรกิจนำเข้า ส่งออก	วิทยากรพิเศษบรรยาย เกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก	สไลด์ประกอบการบรรยาย เอกสารประกอบการสอน	สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียน และการตอบคำถาม
14	ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก	นำเสนอผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์จากการออกแบบเป็น Prototype สำหรับการนำเข้า ส่งออก	สังเกตความเข้าใจจากการนำเสนอ และการตอบข้อซักถาม
15	ออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออก	นำเสนอผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์จากการออกแบบเป็น Prototype สำหรับการนำเข้า ส่งออก	สังเกตความเข้าใจจากการนำเสนอ และการตอบข้อซักถาม
16	สอบปลายภาค			

สรุปแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการเรียนการสอนในรูปแบบ
Active Learning

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
ชั้นปีที่ 2

1.2 เพศชาย	จำนวน	12	คน	คิดเป็นร้อยละ	25.53
เพศหญิง	จำนวน	35	คน	คิดเป็นร้อยละ	74.47

2. การประเมินจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ของรายวิชาการจัดการการนำเข้า
ส่งออก

2.1 ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning
อย่างไรบ้าง

จากการสังเคราะห์แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 47
คน สามารถจำแนกออกตามรายด้านได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 สรุปการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active
Learning (N=47)

จากการสังเคราะห์แบบประเมินที่กลุ่มตัวอย่างได้ทำการตอบ สามารถสรุปเป้าหมาย
ความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ได้
ดังนี้

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
1. นำความรู้ไปต่อยอด	23	9.62
2. รู้จักการคำนวณสำหรับการนำเข้า	9	3.77
3. ได้พัฒนาตนเอง และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	23	9.62
4. ได้รู้จักกระบวนการนำเข้า - ส่งออก	16	6.69
5. รู้จักหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า - ส่งออก	13	5.44
6. เข้าใจเนื้อหามากกว่าการเรียนจากหนังสือและในห้องเรียน เพียงอย่างเดียว	26	10.88
7. มีกิจกรรมกระบวนการเรียนที่หลากหลาย ไม่น่าเบื่อ มีความ กระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา	21	8.79

ตารางที่ 4.3 สรุปการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning (N=47)

ประเด็น	จำนวน	ร้อยละ
8.นำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	27	11.50
9.มีพัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์	14	5.86
10.มีความคิดสร้างสรรค์	26	10.88
11.สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	25	10.46
12.รู้จักการแก้ปัญหา และกล้าแสดงออก	16	6.69
รวม	239	100

2.2 ความสำเร็จที่ผู้เรียนคาดหวังภายหลังการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก

ตารางที่ 4.4 สรุปความคาดหวังภายหลังการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก

ระดับผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
A	30	63.83
B+	12	25.53
B	5	10.64
C+	-	-
C	-	-
D+	-	-
D	-	-
รวม	47	100

ตารางที่ 4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก

ระดับผลการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
A	30	63.83
B+	8	17.02
B	4	8.51
C+	1	2.13
C	0	0
D+	3	6.38
D	1	2.13
รวม	47	100

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.3 ความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning เป็นอย่างไร

ตารางที่ 4.6 ความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนจากการเรียนการสอนรูปแบบ Active Learning

1. คุณภาพผู้เรียนด้าน วิชาการ และทักษะ การคิด	2.คุณภาพผู้เรียนด้าน คุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ	3.คุณภาพผู้เรียนด้าน ทักษะการทำงานส่วนบุคคล และทักษะการทำงานเป็นทีม	4.คุณภาพผู้เรียนด้าน การมีความคิด สร้างสรรค์ และ มุมมองใหม่ในการ เรียนรู้
<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการคิดคำนวณ การนำเข้า - รู้จักการคิดริเริ่ม - มีทักษะการคิด ความเข้าใจที่ถูกต้อง - มีความรู้ใหม่ ๆ - ได้ความรู้เรื่องการส่งออกใบตราสินค้าต่าง ๆ - ได้ความรู้มากขึ้น - ผู้เรียนมีทักษะการคิดที่ดีขึ้น มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ - ฝึกทักษะการคิดที่แตกต่างจากในห้องเรียน - ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เข้าใจระบบการส่งออก-นำเข้า - มีความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ทำกิจกรรมในห้องเรียน - การปฏิบัติตามหน้าที่ใช้ในการมอบหมาย - มีความรับผิดชอบต่อสัตย์ต่องานที่ทำ - มีจิตสำนึกในการทำงาน - ฝึกความรับผิดชอบ และจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย - ฝึกความตรงต่อเวลา - มีคุณธรรม จริยธรรมในตัวเอง และมีความรับผิดชอบต่อสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบ การทำงานเป็นทีมเพราะได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น - รู้จักการวางแผน การเสนอความคิด - มีความรับผิดชอบต่อและได้เรียนรู้การทำงานกลุ่ม - ฝึกทักษะด้านบุคคลในการทำงาน - มีความสามัคคี รอบคอบ - เน้นการทำงานเป็นทีม ฝึกการทำงานแบบกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รู้จักการคิดคำนวณจากที่ไม่เคยคิด - การสร้างแบรนด์ การคิดหาผลิตภัณฑ์ - ได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ โลโก้ - ได้พัฒนาทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ - ได้ฝึกทักษะการค้นคว้า หาข้อมูล และพัฒนาผลิตภัณฑ์

2.4 อื่น ๆ (ระบุ)

- เป็นรายวิชาที่ความรู้ครอบคลุมอย่างกว้างขวาง เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
- สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในรายวิชาไปประยุกต์ต่อยอดได้
- ได้รับความรู้หลายอย่างจากการเรียนในวิชานี้ สามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต
- ได้ฝึกทักษะหลายด้าน ทั้งวิชาการ การทำงานแบบทีม และความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.7 แบบประเมินความเข้าใจของผู้เรียนต่อการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning

ประเด็น	ผลคะแนนการเรียนรู้			
	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1.สินค้านำเข้า – ส่งออก	1.67	.625	2.75	.434
2.อัตรากรนำเข้า-ส่งออกของสินค้าแต่ละประเภท	1.66	.655	2.69	.501
3.ประเทศที่ไทยนำสินค้าเข้า-ส่งออก	1.82	.619	2.74	.480
4.เงื่อนไขทางการค้า (Incoterms)	1.51	.622	2.70	.495
5.การคำนวณอากรขาเข้า	1.52	.566	2.53	.503
6.ความรู้เกี่ยวกับระบบขนส่งและตู้คอนเทนเนอร์	1.67	.598	2.67	.510
7.การคำนวณ Shipment	1.48	.622	2.62	.524
8.การคำนวณเงื่อนไขการขนส่ง	1.52	.566	2.62	.522
9.เอกสารการนำเข้า-ส่งออก	1.57	.670	2.62	.553
10.คำศัพท์เกี่ยวกับการนำเข้า-ส่งออก	1.70	.715	2.79	.413
11.การพัฒนาสินค้าให้อยู่ในรูปแบบของการส่งออก	1.70	.691	2.75	.434
12.การศึกษารูปแบบของสินค้าสำหรับการนำเข้า-ส่งออก	1.64	.633	2.75	.434

ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.กิจกรรมเป็นไปตามความต้องการ/ความถนัดของผู้เรียน	16 (25.2)	38 (62.3)	7 (11.5)	-	-
2.กิจกรรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหา	20 (32.8)	35 (57.4)	6 (9.8)	-	-
3.กิจกรรมทำให้ได้พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์	35 (57.4)	23 (37.7)	3 (4.9)	-	-
4.กิจกรรมทำให้ฝึกคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	39 (63.9)	16 (26.2)	6 (9.8)	-	-
5.กิจกรรมทำให้กล้าแสดงออกมากขึ้น	35 (57.4)	24 (39.3)	2 (3.3)	-	-
6.กิจกรรมทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	33 (54.1)	26 (42.6)	2 (3.3)	-	-
7.กิจกรรมทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้	33 (54.1)	26 (42.6)	2 (3.3)	-	-
8.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข	36 (59.0)	24 (39.3)	1 (1.6)	-	-

ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
9.กิจกรรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหา เพิ่มพูนทักษะและความสามารถของตน	34 (55.7)	23 (37.7)	4 (6.6)		
10. กิจกรรมทำให้ได้พัฒนาการคิด วิเคราะห์ ทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม	33 (54.1)	24 (39.3)	4 (6.6)		
11. กิจกรรมเปิดโอกาสให้พัฒนาความรู้ และทักษะด้านการเรียนรู้	39 (63.9)	20 (32.8)	2 (3.3)		
12. กิจกรรมทำให้ผู้เรียนดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้ในด้านต่าง ๆ	39 (63.9)	20 (32.8)	2 (3.3)		
13. กิจกรรมสื่อถึงเนื้อหาในบทเรียนทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและชัดเจน	40 (65.6)	19 (31.1)	2 (3.3)		

สรุปสิ่งที่นักศึกษาได้รับจากกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก

จากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผู้เรียนได้รับทักษะ และความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

1. ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม
2. รู้จักการคิดนอกกรอบ หรือการคิดสร้างสรรค์
3. รู้คำศัพท์ของการนำเข้า - ส่งออก
4. รู้จักนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
5. รู้กระบวนการนำเข้า-ส่งออกที่แท้จริง ด้วยการลงมือปฏิบัติ
6. มีทักษะการแก้ปัญหา จัดการกับความขัดแย้ง

7. รู้จักเอกสารการนำเข้า-ส่งออก และการใช้งานของเอกสารแต่ละแบบ
8. รู้จักและเข้าใจเงื่อนไขทางการค้า และการคำนวณเงื่อนไขทางการค้าแต่ละประเภท
9. ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
10. ฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
11. ได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน
12. รู้จักการทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหา
13. รู้จักการเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
14. รู้จักใช้เหตุและผลในการอธิบายประเด็นข้อสงสัย
15. ได้ฝึกคิดสร้างสรรค์
16. ได้ฝึกออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า-ส่งออก และนำเสนอโดยใช้กระบวนการนำเข้า-ส่งออก ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. อยากให้นำกิจกรรมลักษณะนี้ไปใช้กับวิชาอื่น ๆ
2. กิจกรรมแบบนี้ทำให้เรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ
3. อาจารย์ออกแบบการสอนให้ไม่น่าเบื่อ และช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง เรียนรู้และเข้าใจในบทเรียนได้จริง
4. กิจกรรมเยอะมาก แต่ช่วยให้เรียนรู้ได้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้อย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า ส่งออกในรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชา ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ Active Learning ผู้วิจัยนำผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 2 หมู่เรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปแบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ชั้นปีที่ 2 จำนวนรวมทั้งสิ้น 47 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 25.53 เพศหญิง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 74.47

2. การประเมินจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ของรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ผู้เรียนตั้งเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning อย่างไร

จากการสังเคราะห์แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 47 คน สรุปการตั้งเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ได้ดังนี้ ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง คิดเป็นร้อยละ 11.30 รองลงมา ได้แก่ การที่ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหามากกว่าการเรียนจากหนังสือและในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 10.88 และการมีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 10.88 ลำดับถัดมาคือผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง และเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ คิดเป็นร้อยละ 9.62 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีประเด็นของการนำความรู้ไปต่อยอด การเรียนรู้จากกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียน การพัฒนาศักยภาพด้านการคิด วิเคราะห์ การต่อยอดความรู้จากชั้นเรียน ฯลฯ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติ จากการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้แล้วนักศึกษามีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน และจุดประสงค์ของการเรียนรู้รายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออกได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีผลการเรียนที่พึงพอใจ คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับผลการเรียนมากกว่าร้อยละ 70 โดยกลุ่มตัวอย่างมีผลการเรียนที่ระดับ A จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 63.83 ผลการเรียนระดับ B+ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 17.02 และผลการเรียนระดับ B จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8.51 ตามลำดับ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติ ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาหลังการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ มีความแตกต่าง ดังนี้ คะแนนก่อนเรียน ในบทเรียน สินค้านำเข้า ($\bar{X} = 1.67$, S.D. = 0.625) อัตราการนำเข้า - ส่งออกของสินค้าแต่ละประเภท ($\bar{X} = 1.66$, S.D. = 0.655) ประเทศที่ไทยนำสินค้าเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.619) เงื่อนไขทางการค้า ($\bar{X} = 1.51$, S.D. = 0.622) การคำนวณอากรขาเข้า ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.566) ความรู้เกี่ยวกับระบบขนส่งและตู้คอนเทนเนอร์ ($\bar{X} = 1.67$, S.D. = 0.598) การคำนวณ Shipment ($\bar{X} = 1.48$, S.D. = 0.622) การคำนวณเงื่อนไขการขนส่ง ($\bar{X} = 1.52$, S.D. = 0.566) เอกสารการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 1.57$, S.D. = 0.670) คำศัพท์เกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.715) การพัฒนาสินค้าให้อยู่ในรูปแบบของการส่งออก ($\bar{X} = 1.70$, S.D. = 0.691) การศึกษารูปแบบของสินค้าสำหรับการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 1.64$, S.D. = 0.633)

คะแนนหลังเรียน ในบทเรียน สินค้านำเข้า ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.434) อัตราการนำเข้า - ส่งออกของสินค้าแต่ละประเภท ($\bar{X} = 2.69$, S.D. = 0.501) ประเทศที่ไทยนำสินค้าเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 2.74$, S.D. = 0.480) เงื่อนไขทางการค้า ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.495) การคำนวณอากรขาเข้า ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 0.503) ความรู้เกี่ยวกับระบบขนส่งและตู้คอนเทนเนอร์ ($\bar{X} = 2.67$, S.D. = 0.510) การคำนวณ Shipment ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.524) การคำนวณเงื่อนไขการขนส่ง ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.522) เอกสารการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.553) คำศัพท์เกี่ยวกับการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 2.79$, S.D. = 0.413) การพัฒนาสินค้าให้อยู่ในรูปแบบของการส่งออก ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.434) การศึกษารูปแบบของสินค้าสำหรับการนำเข้า - ส่งออก ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.434)

4. ความเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎีวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีดังนี้

4.1 ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม

4.2 รู้จักการคิดนอกกรอบ หรือการคิดสร้างสรรค์

- 4.3 รู้คำศัพท์ของการนำเข้า - ส่งออก
- 4.4 รู้จักนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
- 4.5 รู้กระบวนการนำเข้า-ส่งออกที่แท้จริง ด้วยการลงมือปฏิบัติ
- 4.6 มีทักษะการแก้ปัญหา จัดการกับความขัดแย้ง
- 4.7 รู้จักเอกสารการนำเข้า-ส่งออก และการใช้งานของเอกสารแต่ละแบบ
- 4.8 รู้จักและเข้าใจเงื่อนไขทางการค้า และการคำนวณเงื่อนไขทางการค้าแต่ละประเภท
- 4.9 ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม
- 4.10 ฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี
- 4.11 ได้ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน
- 4.12 รู้จักการทำงานเป็นทีม ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ปัญหา
- 4.13 รู้จักการเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4.14 รู้จักใช้เหตุและผลในการอธิบายประเด็นข้อสงสัย
- 4.15 ได้ฝึกคิดสร้างสรรค์
- 4.16 ได้ฝึกออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการนำเข้า-ส่งออก และนำเสนอโดยใช้กระบวนการนำเข้า-ส่งออก ทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาที่ได้จากการเรียนการสอนในรูปแบบของการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ในการเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นไปตามเกณฑ์ของหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษาได้เรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้แล้วนักศึกษามีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียน และจุดประสงค์ของการเรียนรู้รายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออกได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้มีผลการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่พึงพอใจ คือมากกว่าร้อยละ 70 สอดคล้องกับสมิตตา พูลสุขเสริม (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ฯ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ระหว่างก่อนเรียนกับ

หลังเรียนของผู้เรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์ หลังเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมการเรียนรู้หลังเรียนอยู่ในระดับมาก ด้านการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนลินรัตน์ วิเศษวรพงศ์ ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบชุดซ่อมเสริม เรื่องการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า จากการเปรียบเทียบการทำแบบทดสอบ นักเรียนจำนวน 8 คน ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือเกณฑ์ผ่านต้องได้คะแนน ร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยจากผลการทดสอบ นักศึกษาผ่านเกณฑ์ทุกคน แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่ใช้ในการแก้ปัญหาเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักศึกษามีความรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และเช่นเดียวกับเนตรนภา วงศ์วิริยะ (2550) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า ความก้าวหน้าของผู้เรียนดีขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้จากแบบฝึก โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎี และทักษะการปฏิบัติ ในรายวิชาการจัดการการนำเข้า - ส่งออก ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาหลังการเรียนรู้อยู่โดยการลงมือปฏิบัติ มีความแตกต่าง เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนลินรัตน์ วิเศษวรพงศ์ ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบชุดซ่อมเสริม เรื่องการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า จากการเปรียบเทียบการทำแบบทดสอบ นักเรียนจำนวน 8 คน ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือเกณฑ์ผ่านต้องได้คะแนน ร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยจากผลการทดสอบ นักศึกษาผ่านเกณฑ์ทุกคน แสดงว่าแบบฝึกทักษะที่ใช้ในการแก้ปัญหาเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักศึกษามีความรู้มากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับอรสา จังหวัดสุข (2554). ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการแปรผันของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่มีผลการเรียนต่ำ โดยการใช้ชุดกิจกรรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์. ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากใช้ชุดกิจกรรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการแปรผัน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาหลังการใช้ชุดกิจกรรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการแปรผัน สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมซ่อมเสริมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาการจัดการการนำเข้า ส่งออก ของนักศึกษาจากการเรียน การสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) โดยสรุป ดังนี้ กลุ่ม ตัวอย่างมีความเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติทำให้การเรียนใน ชั้นเรียนไม่น่าเบื่อ ด้วยกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทุกกระบวนการของการ เรียนการสอน สอดคล้องกับสิทธิพงษ์ สุพรม (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับพอใช้ นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอน

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติของ นักศึกษามีผลไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าการเรียนการสอนในรูปแบบปกติ และมีพฤติกรรมการเรียนตาม คุณลักษณะทางจิตพิสัยเชิงบวกและคุณธรรมของนักศึกษาที่พึงประสงค์ แสดงให้เห็นว่าแผนกิจกรรม การเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) มีผลต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ตลอดจนการนำไปใช้ ทำให้การเรียนการสอนใน ชั้นเรียนสนุก และน่าสนใจมากขึ้น ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ใส่ใจในการเรียน ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นการประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ หรือ Active Learning ในการเรียนการสอนรายวิชาอื่น ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไปใน อนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้โดย การลงมือปฏิบัติ (Active Learning) กับการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำรูปแบบการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ไปใช้กับรายวิชาที่มีการคำนวณ

บรรณานุกรม

- กองส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ. (2557). ข้อมูลการลงทุนในอาเซียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงพาณิชย์.
- คณะแพทยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2559). การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). สารแพทยศาสตร์ศึกษา มอ., 2559 (1), 2-4. <https://meded.psu.ac.th>
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2544). เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ชลบุรี : โรงพิมพ์งามช่าง.
- เครือข่าย ล้อมปีกะศรีสกุล. (2530). การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทวรรณ ปิยะวัฒน์. (2558). Flipping Your Class : ห้องเรียนกลับทาง. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562. สืบค้นจาก www.eqd.cmu.ac.th/innovation/media/2558/Jantawan.
- จุฑามาศ เพิ่มพูนเจริญยศ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกผ่านห้องเรียนอัจฉริยะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6. โรงเรียนอนุบาลไทรโยค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา : ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา : บทบาทของครูกับ Active Learning. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://genedu.kku.ac.th>. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2562.
- ทิตนา แคมณี. (2548). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2549). โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเก้า ณ พัทลุง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การวิจัยในชั้นเรียนภาษาอังกฤษสำหรับครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้. งานวิจัยคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นลินรัตน์ วิเศษวรพงศ์. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบชุดซ่อมเสริมเรื่องการค้าขายมูลค่าเพิ่มของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกบัญชีวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจ กรุงเทพฯ.

- เนตรนภา วงศ์วิริยะ. (2550). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งคำประพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกการแต่งคำประพันธ์. ระยอง : โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์.
- เนตรปรียา มุสิกไชย ชุมไชโย. (2561). การวิจัยเรื่องการใช้หนังสือแบบ National – type ของนักศึกษาฝึกหัดครู. ภาษาอังกฤษ คิดแบบไทย ๆ . นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นิติตา ทองใส. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (งานธุรกิจ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนแบบปกติ. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- บัณฑิต ทิพากร. (2550). การพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. ในไพฑูริย์ สีนลรัตน์ บรรณาธิการ. อาจารย์มืออาชีพ : แนวคิด เครื่องมือ และการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุหงา วัฒนะ. (2546). Active learning. วารสารวิชาการ, 10(9). น. 30 -34.
- ประวิตร เอรารวรรณ. (2545). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ยูแพด.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2545). หลักการและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2557). กรอบคิดใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล เครือแสง. (2556). เทคนิคการสอนเชิงรุก เรียนรู้ประสบการณ์จาก Shelton College International ประเทศสิงคโปร์. บทความวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2557). Active Learning กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา https://edu.nsr.u.ac.th/2011/dilwa/knowledge/17_15_12_22_07_2014_2_3.pdf (สืบค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2562).
- รัตนา ศรีเหรียญ. (2554). การวิจัยในชั้นเรียนสู่เส้นทางวิชาชีพครู. สำนักงานคณะกรรมการการครู. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- _____. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ตลาดตา พับลิเคชั่น จำกัด.

- วิจารณ์ พานิช.. (2557). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
(<https://www.glf.or.th/Home/Contents/417>).
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- ศิริมา วงษ์สกุลดี, พรรณทิพา พรหมรักษ์, เวชฤทธิ์ อังกนะภัทรขจร. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์เรื่องสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริรัชส์ อินสุข, อภิชาติ อัจฉริยศักดิ์ชัย, รณภพ อัมทับ. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกรายวิชาชีวเคมีตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 บูรณาการงานวิจัยใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช. พิษณุโลก : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
- สิทธิพงศ์ สุพรหม. (2562). การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2562 . สืบค้นจาก <https://toithaijo.org/index.php/ubonsevera/article/download/149198/119040>.
- สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. ปรินญาคุชฎีบัณฑิต ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมิตา พูลสุขเสริม. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ของผู้เรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ ในพระอุปถัมภ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. (2555). การวิจัยในชั้นเรียน ในทศนา แคมณี และสร้อยสน สกลรักษ์. บรรณาธิการ. แลแผนเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). **ข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาไทยในทศวรรษที่ 2** (พ.ศ. 2552- 2561). สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2562. สืบค้นจาก https://www.onec.go.th/index.php/book/book_view/695.
- อรสา จังหวัดสุข. (2554). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาการแปรผันของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่มีผลการเรียนต่ำโดยใช้ชุดกิจกรรมซ่อมเสริมคณิตศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารีย์ วชิรวรการ. (2542). **การวัดและการประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- Bonwell, C.C. and Eison, J.A., 1991, **Active Learning Creating Excitement in The Classroom**. ASHEERIC Education Report No.1, The George Washington University, Washington DC, pp. 1 - 47.
- Center for Teaching Excellence, University of Kansas. (2000). **Teaching Strategies:Active Learning**. Retrieved November 27, 2006, from <http://www.ku.edu/-etc/resources/teachingtips/active.htm>.
- Duffy T.M. and Jonassen D.H. (1992b). **Con-structivism and the technology of instruction : A conversation**. Hillsdale, NJ : Lawrence Erlbaum.
- Fedler, R. and Brent, R. (1996). **Navigating the Bumpy Road to Student-Centered. Instruction**. Journal of College Teching. Vol.44. McKinney.
- Jonassen} D.H. Evaluating constructivist learning. In T.M. Duffy (Ed.), **Constructivism and the technology of instruction**. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates Publishers. 1992.
- Piaget,J. (1972). **Intellectual Evolution from Adolescence to Adulthood**. Human Development, 15, 1-12.
- Sutherland, T.E., and Bonwell, C.C. eds. (1996). **Using Active Learning in College Classes: A Range of Options for Faculty**. San Francisco: Jossey-Bass
- Vygotsky L.S. (1978a). **Mind in society**. Cambridge, M.A. : Harvard University Press.

ภาคผนวก ก

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
ด้วยการเรียนการสอนในรูปแบบ “Active Learning”

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 นักศึกษาหลักสูตร.....สาขาวิชา.....
ชั้นปีที่

1.2 เพศ หญิง ชาย

2. การประเมินจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ของรายวิชาการจัดการการ
นำเข้า-ส่งออก

2.1 ผู้เรียนตั้งเป้าหมายความสำเร็จจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning อย่างไรบ้าง

- (1)
(2)
(3)

2.2 ความสำเร็จที่ผู้เรียนคาดหวังในการเรียนรายวิชาการจัดการการนำเข้า-ส่งออก อยู่ในระดับใด

- A (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) B+ (ร้อยละ 75-79) B (ร้อยละ 70-74)
 C+ (ร้อยละ 65-69) C (ร้อยละ 60-64) D+(ร้อยละ 55-59)
 D (ร้อยละ 50-54) F (ไม่ถึงร้อยละ 50)

2.3 ความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนจากการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning เป็น
อย่างไร (ระบุรายละเอียด)

(1) คุณภาพผู้เรียนด้านวิชาการ และทักษะการคิด

.....
.....
.....
.....

(2) คุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ

.....
.....

.....
.....
(3) คุณภาพผู้เรียนด้านทักษะการทำงานส่วนบุคคล และทักษะการทำงานเป็นทีม

.....
.....
.....
.....
(4) คุณภาพผู้เรียนด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และมุมมองใหม่ในการเรียนรู้

2.4 อื่น ๆ (ระบุ)

.....
.....
.....
.....

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ข.

แบบประเมินความเข้าใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก

(Active Learning)

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

แบบประเมินความเข้าใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning
- แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ
 - ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning
- โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรม
 - ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - เพศ หญิง ชาย
 - อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 - 21 ปี
 22 - 23 ปี มากกว่า 23 ปี
 - สาขาวิชา
 - ความเข้าใจก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ Active Learning

ประเด็น	ระดับความเข้าใจก่อนเรียน			ระดับความเข้าใจหลังเรียน		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
1.การนำเข้า						
2.การส่งออก						
3.การชำระค่าสินค้าเพื่อการนำเข้า ส่งออก						
4.เอกสารเพื่อการนำเข้า ส่งออก						
5.พิธีการศุลกากร						
6.มาตรการด้านภาษีอากรการนำเข้า ส่งออก						
7.เงื่อนไขทางการค้า						
8.ระบบขนส่งและตู้คอนเทนเนอร์						

9.การสำรวจตลาดต่างประเทศ เพื่อการส่งออก						
10.ผู้ให้บริการโลจิสติกส์เพื่อการนำเข้า						

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active learning

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.กิจกรรมเป็นไปตามความต้องการ/ความถนัดของผู้เรียน					
2.กิจกรรมได้ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างเรียน					
3.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์					
4.กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดสร้างสรรค์					
5.กิจกรรมฝึกความกล้าแสดงออกให้แก่ผู้เรียน					
6.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
7.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิจริง					
8.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข					
9.กิจกรรมได้ฝึกการแก้ไขปัญหา เพิ่มพูนทักษะและความสามารถของผู้เรียน					
10.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์ทั้งด้านวิชาการ และทักษะชีวิตอย่างเหมาะสม					
11.กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ และทักษะด้านการเรียนรู้					
12.กิจกรรมทำให้ผู้เรียนตั้งศักยภาพของตนเองออกมาใช้ในด้านต่าง ๆ					
13.กิจกรรมสื่อถึงเนื้อหาในบทเรียนทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย และชัดเจน					

สรุปสิ่งที่นักศึกษาได้รับจากกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning ในรายวิชาการจัดการ
การนำเข้า ส่งออก

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ค.

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ Active Learning

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

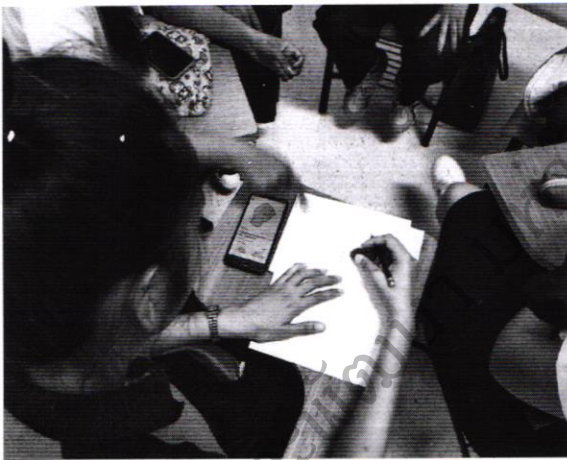
ภาพกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ Active Learning

สถาบันวิจัยและ

ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัย

สถาบันวิจัยและ...
วิทยาลัยราชภัฏ...
ศึกษา

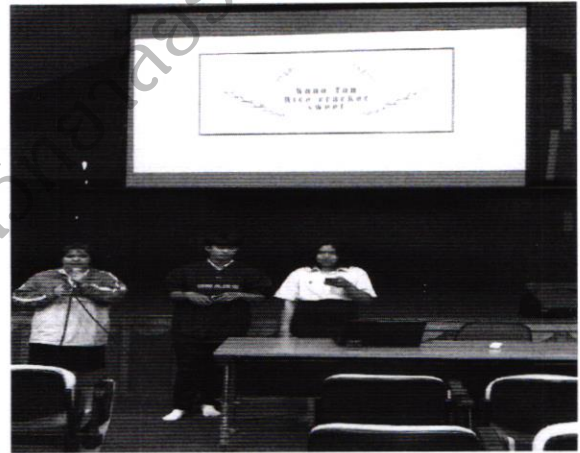
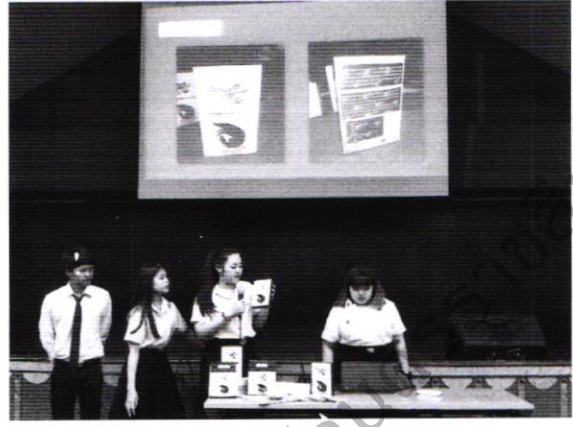
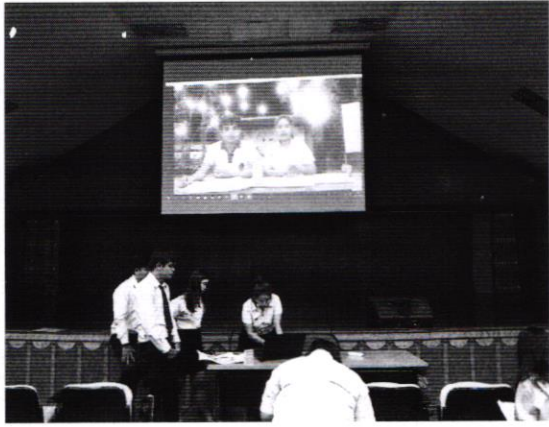
สถาบันวิจัยและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ศรีสะเกษ

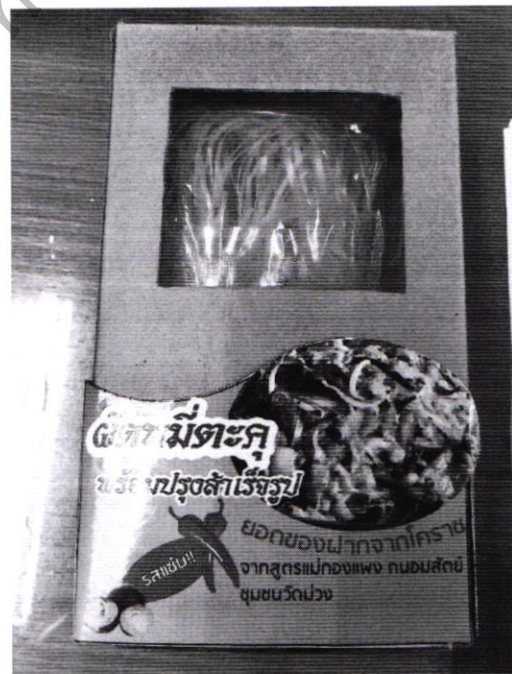
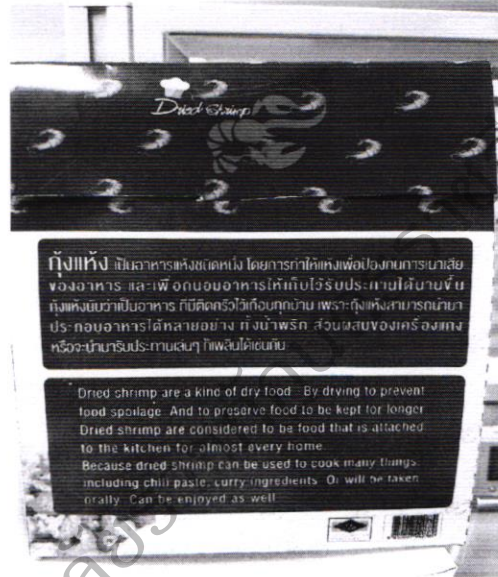

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

สถาบันวิจัยและพ

ภา
ศาสตราจารย์

ประวัตินักวิจัย

1. หัวหน้าโครงการ (ชื่อ-สกุล ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชีรา ธนาวุฒิ
(ชื่อ-สกุล ภาษาอังกฤษ) Assist.Prof.Dr.Sucheera Thanawut
คุณวุฒิ/ ระดับการศึกษา ปร.ด. (การพัฒนาองค์การและการจัดการสมรรถนะของมนุษย์)
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
หน่วยงานสังกัด หลักสูตรบริหารธุรกิจ (การจัดการ) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ที่อยู่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา อ.เมือง จ. นครราชสีมา 30000
โทรศัพท์/โทรสาร 085-3074554 E-mail : sucheerat.nrru@gmail.com
ผลงานวิชาการ : เอกสารประกอบการสอน รายวิชาองค์การและการจัดการ
เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการจัดการการนำเข้า-ส่งออก
เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ
ตำรา รายวิชาการประกันภัย
ตำรา รายวิชาการจัดการข้ามวัฒนธรรม

งานวิจัย : 1. การสำรวจความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการบริการของ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2553)

2. การศึกษาความสนใจและผลการเรียนของนักศึกษาในการเรียนการสอนรายวิชาการจัดการ
ประกันภัยด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้โมเดล CIPPA (2555)
3. ศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน เรื่อง การประกันวินาศภัย
(2559)
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ การแปรรูปข้าว
(ข้าวหอม) กรณีบ้านไผ่ หมู่ 5 ตำบลกระเบื้องใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
(2560)
5. การสร้างรายได้ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บริบทชุมชนบ้านท่าช้าง ตำบลท่าช้าง
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา (2562)

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา